Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…1921 оной …21-нэй гарана. | № 85 (18408). | 1990 оной апрелиин 12, четверг | Сэн 3 мүн.

ҮНЭН СЭХЭ ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ ДЭЭРЭ НЭГЭДЭЛГЫН ТҮЛӨӨ

Ороной коммунистнуудта КПСС-эй Центральна Комитедэй нээмэл бэшэг

…мунистнууд!

…XXVIII съездын урда тээхи общество болон партиин … онсо шухала … үйлэ хэрэгтэй … баадхаба.

…гэр боложо байгаа гүн гүнзэгы хубилалтануудай … бии болоһон шухала асуудалнуудай хурсадалга … уда шанартай болгоно. Ушар нимэһэ манай … тухай хэр бэлэдхэлтэй байхаб, ямар һанаан … сурталай баялигтай, политическэ эдэбхитэй … эрэлхэ-энэлхэ тон ехэ юумэн болоно.

…организацинуудай, хэблэлдэ съездэй урда … буляалдаан улам хүсэтэй боложо байнхай. Тэрэнэй … Центральна Комитедэй бэлдэһэн партиин XXVIII … Платформын болон тэрэнэй шэнэ Уставай проект… гээшэ.

…хойнор гуримтай эрид шууд хахасалга, … демократическэ социализм тээшэ, ашаг үрэ… экономикэ, хуулиин ёһоор гүрэн … совет федерацийе шэнэлхэ, арад зондо … ажахуйдалаа … байгуулха … ниитэ … гадаадын шэнэ политика … элирхэйлһэн КПСС-эй ЦК… Платформын проектын … хадаа парти болон арад … итаруулан нэгэдүүлхэ нилээд һайн үндэһэ һуури …ээшэ.

…сүлөөтэ үгэ буляалдалгын үедэ проектнүүдые дэм… шүүмжэлхэшье, заримдаа нилээд хурсаар, ушар… заһабаринууд, нэмэлтэнүүд, тододхолгонууд … тад ондоо найруулганууд оруулагдадаг байна. …Платформо болон Уставые баяжуулха аргатай бүхы …нүүдые согсолхо ба шэнжэлхэ талаар эршэтэй шанга …ябуулагдажа байнхай.

…буляалдалга парти ба общество дотор бии байгаа … болон һанал бодолнуудай олон ондоо байһые … социально-политическэ оршомдохи түгшүүрилтэ … экономикодохи кризисэй үзэгдэлнүүдээр, наци… зүришэлдөөнүүдээр, таһаран гараха ябуулга… ябуулгануудай ургалтаар, журам ба гуримай … хүнүүдэй ехэ һанаата боложо байһые элишэлжэ …

…демократиин болон өөрынгөө һанал … хэлэхэ эрхэ байдалда политическэ хараа … ба һанамжануудай үргэн ондоо байһаниинь ма… ушар болонхой гээшэ. Өөрынгөө хүтэлбэрилхы … ёһоор батадхалгаһаа арсаад, үзэл бодолнуу… үнэн сэхэ мүрысөөнэй түлөө тэрэ оролдоно … дээрэнь КПСС харуулжа шадаа.

…тэрэнэй баримталһан стратегическэ хараа шу… зайсуулха, харин шадагдаа һаань, тэрэниие … хүргэхэ гэжэ зарим хүнүүдэй һэдэлгэ … байжа болохогүй гэжэ Центральна Комитет …

…баруунайшье, зүүнэйшье талаһаа хэгдэдэг байна. … хубилган шэнэдхэлгые общество болон партиин …буржуазна шэнжэтэй «болого» гэжэ тоо… буруушаадаг байха юм. Бусадынь, социализм… хүсэнүүдтэй нэгэдэн, Октябриин революциие га… алдуу гэжэ соносхоод, капитализмые һэр… урьалдаг байна. Националис, шовинис бодолнууд … гараха оролдолгонууд нилээд аюултай бшуу. … хадаа парти доторшье зарим тэдыгээр харагда… юм.

…олон байгуулалтануудта, бодомжын ба ажал ябуул… …н талаар урданайхяа баримталха, хуушан захяа заабари хүтэлбэрилгэ болгохо ябадал, хүнүүдтэй хөөрэлдөө хэжэ шадахагүй, тэдэниие шагнаха ба ойлгохо, тэдэнэй хэлэһэн юумые анхаралтайгаар угтажа абаха шадабаригүй байдал үзэгдэнэ гэжэ коммунистнууд зүб тэмдэглэнэ. Эдэ бүгэдэмнай партида бага бэшэ хохидол ушаруулна. Обществын хүгжэлтын мүнөөнэй ябуулгануудые, хэрэг дээрээ бодото демократи, олондо мэдээсэлгэ, нэн түрүүн хүндэ анхарал хандуулха ябадалые батадхаха талаар улам ургажа байгаа эрилтые хараадаа абахагүй гээшэ политическэ ажабайдалай хажуу тээ үлэхэ гэһэн удхатай болоно бшуу. Сталинизмын болон хүгжэлтын зогсоһон үе сагай үлэгдэлнүүдһээ эрьелтэгүйгөөр арсаха гээшэ КПСС-тэ амин шухала хэрэгтэй юумэн болоно.

Хубилган шэнэдхэлгын түг доро КПСС-эй зарим гэшүүдэй, түүнэй худал хараа бодолһоо эхи абан, партида эсэргүү тэмсэл эхилһэн ябадал энээнһээ бага бэшээр һанаа зобооно бшуу. Өөһэдыгөө «залан сэхэ демокрадуудбди», үндэһэн шухала хубилалтануудай ори ганса тала баримталагшад шэнгеэр соносхоод, тэдэ КПСС-эй үзэл сурталай ба эмхидхэлэй үндэһэ һууринуудта добтолго хэжэ эхилээ, харин зариманиинь Лениндэ болон ленинизмдэ сэхэ хамаардаг болонхой. Энээнһээ уламжалан, «демократическа платформо» гэдэгые тойрон нэгэдэһэн хүнүүдэй ажал ябуулга анхарал өөһэдтөө хандуулдаг болонхой.

КПСС-эй ЦК-гай проект дотор, тад ондоо проектнүүд хүрэтэр, элдэб дурадхалнуудые оруулха урилга хэгдэнхэй гэжэ һануулха ушартай. Теэд партиин бүлэг гэшүүдэй өөһэдынгөө хараа бодол найруулхада ямаршье буруушаамаар юумэн үгы гэжэ һанагдана гээшэ. Тииһээ тиитэрээ «демократическа платформын» текст дотор общество болон парти доторхи оршон байдалаар ехэтэ һанаагаа зобожо байһыень, тэрэниие эрид шууд хубилгаха гэжэ оролдоһыень ойлгожо боломоор. Энэ документын эрид хурса шүүмжэлхы шэнжэ шанар олоной һанагда таарадаг байха юм.

Тиигэбэшье «демократическа платформо» дотор үнэн дээрээ партиин стратеги болон тактикые зохёон табилгада бүтэмжэтэй хубита оруулха гэһэн горитой ямаршье һэдэлгэ байхагүй. Тэрээн доор мүнөө манай обществые һанаата болгожо байгаа залан сэхэ асуудалнуудта харюунуудшье, экономикын, социальна һалбариин, нацинууд хоорондын харилсаануудай, гадаадын политическэ ажал ябуулгын талаар тодорхой дурадхалнуудшье байхагүй юм.

Үнгэрһэн ба мүнөөнэй сагые эрид хурсаар сэгнэлгын, түрүүшээр харахада, хубилган шэнэдхэлгэдэ бүри эршэтэй шэнжэ шанар олгохо хүсэлтэйгөөр хэгдэһэн хурса уряануудай саана манай партиие ямар нэгэн гуримгүй ассоциаци, тэрэн дотор элдэб можо болон бүлэглэлнүүдые бүрин сүлөөтэйгөөр байлгаха, ондоогоор хэлэбэл, бодото дээрээ тэрэниие үгы хэхэ гэһэн «демократическа платформын» авторнуудай һанал хүсэл нюугданхай байна бшуу.

Энэ шэглэлээр идхалгын болон эмхидхэлэй үргэн ажал ябуулга хэгдэжэ байнхай. Тэдэнэй тала баригшадые бүридхэлдэ абана, түбэй газарта болон зарим нютагуудта координационно соведүүд байгуулагдана, ондоо нютагуудта түлөөлэгшэд эльгээгдэнэ. КПСС-һээ дулдыданги бэшэ материальна бааза байгуулха асуудал табигданхай. Энэмнай КПСС-ые доторһоонь һандаргааха, политическэ байдалһаа тэрэниие холодуулха хараа шугам болоно гээшэ.

Партида федералис байгууламжа баадхаха, коммунистнуудые үндэһэ яһанай шэнжээр хубаан таһалха һэдэлгэнүүд үг удхаараа нимэл хойшолонгуудта хүргэхэ байна ха юм.

Бидэ партиин һандаралгые эрид шууд буруушаанабди, бидэ партийна зэргэнүүдые нэгэдүүлгын түлөө оролдонобди.

Энэ гү, али тэрэ шухала асуудалнуудые ойлголгодо, хубилган шэнэдхэлгын зорилгонуудые табилгада үзэгдэдэг элдэб һанамжанууд, хэрбээ эдэ партиин үзэл сурталай-теоретическэ ба эмхидхэлэй үндэһэ һууринуудые арсадаггүй байгаа һаа, бүхы талын зүбшэн хэлсэлгын асуудал болохо аргатайшье, ёһотойшье гээшэ. Гэбэшье тэрэ партиин һандаралгын шалтагаан яашье болохо ёһогүй. Коммунист бүхэндэ съездын урда тээхи үгэ буляалдаанда эдэбхитэйгээр хабаадаха, өөрынгөө хараа бодол элирхэйлхэ, хамгаалха ба бэелүүлхэ бүхы арга боломжо бии байна бшуу. КПСС-эй Платформын ба Уставай проектнүүд ямаршье дурадхалнууд ба нэмэлтэнүүдтэ нээлтэтэй ха юм. Имагтал социалис шэлэлгын хэмжээн соо элдэб ондоо һанамжануудые тааруу зохидоор нэгэдүүлһэнэй аргаар лэ парти болон ороной ерээдүйе тодорхойлхо коммунистнуудай нэгэн ниитэ Платформые зохёон байгуулха арга боломжотой ха юм.

Съездын урда тээхи бүхы үгэ буляалдалгые эдэбхижүүлхэ, обществые шэнэлхэ ябуулгануудтай, бодото хэрэгүүдтэй тэрэниие нягтаар холбохо хэрэгтэй байһанда партийна организацинуудай анхаралые КПСС-эй ЦК хандуулна. Элдэб хандалгануудые зүрхэтэйгөөр жэшээлэн хараха, бүтэмжэтэй үзэл бодол бүхэндэ гамтайгаар хандаха, харин энээнтэй хамта үзэл сурталай тээлмэрдээндэ ба үзэл бодолой эрилтэ багатай үзэгдэлнүүдтэ эбсэхэ ябадал гаргахагүй болоно бшуу. Коммунистнууд шаг шууяатай үгэнүүдээр ба хубхай хооһон найдуулгануудаар өөһэдыгөө мэхэлүүлхэ ёһогүй. Тэдэнэй саана политическэ дээрэлхүү һанамжаһаа бэшэ юуншье үгы ха юм.

Үгэ буляалдалгын сүлөөтэ шэнжые алдангүй, тэрэнэй бүтэмжэтэй талые бэхижүүлэн, һандаралга тээшэ үйлэ хэрэг үсэд нэтэрүүгээр, зорилго түгэсөөр ябуулжа байһан, КПСС дотор эмхидхэлэй талаар бүридэһэн можонуудые байгуулдаг, совет арадай социалис шэлэлгые буруушаадаг, өөһэдынгөө хараа бодолоор ба ажал ябуулгаар бодото дээрээ өөһэдыгөө партиин газаа тээ табиһан партиин гэшүүдтэй юу хэхэ хэрэгтэйб гэжэ элирхэйлхэ сагнай хүрэжэ ерээ. Иимэ хүнүүд партиин зэргэнүүдтэ үлэхэ аргатай юм аал!

Энэ асуудал политическэ хүгжэлтын жама ёһоор табигдана, тэрэниие коммунистнууд, партийна организацинууд, тэдэнэй комитедүүд шиидхэхэ ёһотой.

Партитай тэмсэл ябуулха харгыда гараһан хүнүүдһээ хахасалга хадаа сэбэрлэлгэ бэшэ, ондоо һанал бодолые даралга бэшэ гээшэ. Тэрэмнай можото бүлэглэлнүүдые эмхидхэгшэдтэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй байха ёһотой. Худал революционно үгэ хүүртэ этигэһэн, общество болон парти дотор боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдые ойлгожо шадаагүй коммунистнууд тухай хэлэхэ болоо һаа, эндэ нэгэл юумэ хэрэгтэй—ойлгууламжын хүдэлмэри шангадхаха, тээлмэрдэһэн ба маргаһан хүнүүдые партиин политикын үнэн зүб байһанда этигүүлхэ ушартай.

КПСС-эй XXVIII съезд хүрэтэр гурбан һараһаа бага саг үлэбэ. Партийна олон организацинуудта тоосоонууд ба һунгалтанууд, конференцинүүдтэ, ниитэ партийна хуралдаанда кандидадуудые дэбжүүлгэ эхилээд байна. Съездын делегадуудаар бата найдамтай коммунистнуудай, эдэбхи үүсхэлтэй, зохеохы шадабаритай, абари зангай талаар жэншэдгүй, обществые революционно ёһоор шэнэдхэлгын хуби заяанай түлөө партиин урда, өөрынгөө арадай урда, манай социалис Эсэгэ ороной урда харюусалгын эрид сэхэ мэдэрэлтэй хүнүүдэй һунгагдаха гээшэ тон шухала болоно.

Бидэ—үнэн сэхэ үндэһэ һуури дээрэ партийна зэргэнүүдые нэгэдүүлгын түлөөбди, хубилган шэнэдхэлгын уг зорилгонуудые, энэрхы ёһото, демократическа социализмын нангин хэрэгүүдые үнэтэйдэ тоолодог бүхы хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй түлөөбди.

Бидэ — КПСС-эй XXVIII съездые шэнэдхэлгын ба зохёон байгуулгын, партиин шэнэ хүсэнүүдтэй ба шэнэ эршэтэй болголгын съезд болохын түлөөбди.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сессиие угтуулан

…РАДХАЛНУУДАЙ ОРОХОНЬ ХИЗААРГҮЙ…

…һургашадай- һүүлшын …соо бүридүүлһэн …мнай Верховно Со… байхань гээшэб? Ми… олонхид энэ …хүлеэнэ хэ… Тэрэмнай урда жэлнүүдһээ ондоо бай… улам ургажа, хур… байгаа социальна …шиидхэхын ту… үдэрһөө эдэбхи… ёһотой гэжэ …этигэнэ.

…этигэл найдаба… зэргэ бэелхэ, хү… байһаниие саг харуул… Тиигэбэшье рес… шэнэ зарлалай …урданайхидаа ад… янзатай.

…депутадууд Верховно …мүнөөнэй Президиу… хүдэлмэрилэгшэдэй бэлдэ… хүдэлбэриин проектнүү… түрүүшынгээ засе… буруушаагаа һэн. …депутадуудай, хэн… дулдыдангүй, бэеэ даа… хүсэлтэй байһа…

…мнай район бү… түлөөлһэн, Буряадай …29 депутадһаа бүри… Эмхидхэлэй комитет эдэ …үдэр бүхэндэ хү… байна.

…комитедэй ээл… заседани эхилжэ, тэрэ… Р. Б. Гармае… зүйлдэ табигдаһан … соносхом… Эмхидхэлэй комитед… арадай депута… өөһэдын дурад… зүбшэн хэлсэл… хэлсүүлхыень гуйба. …зүбшэлгэдэ табиг… зүйлнүүдэй бай… болголтой гү, али үгы гү гэлсэһэн арсалдаан болобо. Депутадууд гараа үргэжэ олоной дуугаар бүлэгэй дурадхалнуудые шагнажа, зүбшэхэ зүйлдэ табиха шиидхэбэри абаба.

— Намда хэдэн дурадхал байна,— гээд Улаан-Үдын локомотивна депогой электромеханик М. Г. Долгоаршинных мэдүүлбэ.— Депутадуудай саг үргэлжэ хүдэлжэ байгаа комисси бүхэндэ гол хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн 5—6 арадай депутат байха ёһотой гэжэ тоолоноб. Тиигэбэл бидэ ёһотой парламентаринууд болон, түргэнөөр ургаха байнабди. Энэмнай эсэсэй эсэстэ харюулагдаха гэжэ һананаб,— гэбэ.

Нүхэр М. Г. Долгоаршинных үшөө Верховно Соведтэ саг үргэлжэ хүдэлжэ байха нэгэ палататай болохо, Верховно Соведэй комитедүүд болон саг үргэлжын комиссинуудай тоое олошоруулха гэһэн дурадхал оруулба.

— Эмхидхэлэй комитет долоон хоног шахуу хүдэлжэ байна гээшэ. Зүгөөр, минии һанахада, унжагай һулаар хүдэлнэ. Арадай бусад депутадуудые эндэ хабаадуулха шухала,— гэжэ авиационно үйлэдбэриин Улаан-Үдын нэгэдэлэй таһагай начальнигай орлогшо О. Б. Хомутов һаналаа хубаалдаба.

— Гол хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн депутадуудай, мүн саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүдэй тоое олошоруулха гэһэн дурадхалые би дэмжэхэ байнаб. Экономическа реформын талаар саг үргэлжын комисси илангаяа һайнаар хүдэлхэ ёһотой гэжэ. Тус болон бусад комиссинуудай бүридэлдэ мэргэжэлтэдэй дундаһаа экспертнүүд, эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдшье орохо зэргэтэй.

Саашань хэлэхэдэ, Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ республикынгаа правительствын хэһэн хүдэлмэри тухай тоосооень шагнахые дурадханаб. Тиигэжэ тэрэнэй хүдэлмэридэ ёһотой сэгнэлтэ үгэхэ байгаабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

— Верховно Соведтэ депутадуудай саг үргэлжын табанһаа үсөөн бэшэ комисситай байха байгаабди,— гэжэ депутат Ю. Ф. Ефремова хэлэхэ зуураа, өөһэдын хэблэлтэй болохо шухала гэжэ тэмдэглэв.

Эмхидхэлэй комитет эдэ бүхы дурадхалнуудые наринаар хаража үзөөд, анхарал татамаар асуудалнуудаарнь хэмжээ абаха юм гэжэ Р. Б. Гармаев найдуулба. Тиигэбэшье тэндэ табигдаһан зарим асуудалнуудай, тодорхойлон хэлэбэл, арадай депутадуудые гол ажалһаань сүлөөлхэ тухай дурадхалай даб дээрэ абтахаар бэшэнь эли байна. Эндэ бага бэшэ мүнгэ зөөри хэрэгтэй. Тэрэнэймнай ганса манай республика соо бэшэ, мүн бүхы орон дотор хоморой зүйл болоһониинь мэдээжэ…

Арадай депутадуудай хэлэһэн үгэнүүд ба оруулһан дурадхалнууд саашанхи үгэ буляалдаан ба арсалдаанда зохистой һуури табиба.

— Арадай депутат бүхэнэй Эмхидхэлэй комитет заседанида ерэжэ, һанаһанаа хэлэдэг байлгые гуримшуулхада, болохо байна,— гэжэ Хориин районой Краснопартизанска сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Э.-Б. Ц. Цыдыпов хэлэбэ.

— Депутадуудай бүлэг бүхэниие эдэбхитэйгээр хүдэлүүлхэ шухала. Тэдэнэр лэ хадаа Верховно Соведэй Түрүүлэгшын, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын кандидатуранууд тушаа өөһэдынгөө һанажа байһан юумые хэлэхэ ёһотой ха юм,— гэжэ Эмхидхэлэй комитедэй хэдэн гэшүүдэй хамтын мэдүүлгэ соо хэлэгдэбэ.

— Ажалша коллективүүдэй һанамжа хараад мүн лэ абтаха ёһотой,— гээд Холбоолжоной уурхайн директор В. Ф. Калашников мэдүүлбэ.

— Зүб. Республикынгаа дээдүүр тушаалтануудта дэбжүүлэгдэхэ кандидатуранууд тушаа бидэ һайн мэдэхэ ёһотойбди,— гээд 581-дэхи СМП-гэй партбюрогой секретарь М. Х. Рагимов тэрэнэй хэлээшые дэмжэбэ.— Эндэ яараһанай хэрэггүй. Ажалша коллективүүдэй һанамжа хараада абаха гээшэ тон зүб. КПСС-эй обкомой һая болоһон пленум дээрэ түрүүшын кандидатуранууд нэрлэгдээ һааб даа. С. Н. Булдаев В. Б. Саганов хоёр тухай хэлэнэб. Минии һанахада, хэн хэнииншье таарамаар лэ байна. Тэдэнһээл эхилхэмнай бэшэ гү?

Тиихэлээрнь Яруунын райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ч. Цыренжапов бодожо:

— Би ондоо гурим дурадхаха байнаб. Боломоор кандидатуранудай бултанайнь нэрлэгдэһэн хойно Эмхидхэлэй комитедэй гэшүүд ажалша коллективүүдтэ ошожо, хүн зоной һанал, тэдэндэ хандасыень элирүүлхэ зэргэтэй. Тиигэһэнэй һүүлээр бултыень зүбшэхэдэ болохо,— гэбэ.

Гэбэшье дурсагдаһан тушаалнуудые эзэлхэ хүнүүдэй кандидатуранууд тушаа асуудалай зүблөөнэй зүбшэхэ зүйлдэ байгаашьегүй һаань, энэ асуудал зарим тэды эли болоод орхино. Теэд энэмнай юун бэ? Арадай депутадууд хүдэлмэриеэ нэгэ бага түргэдхэхэ һанаатай бэшэ аа гү гэжэ ойлгохоор. Тэдэнэй хүсэлые ойлгохоор ааб даа.

Эмхидхэлэйшье асуудалнуудай шиидхэлгэ дээрэ арсалдаанууд мүн лэ гараба. Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшые һунгалга нилээд шуурхатайгаар, олоной дундаһаа али нэгыень шэлэн һунгалгын гуримаар үнгэрөө. Тиин баригдажа байгаа 2-дохи ТЭЦ-эй директор С. А. Мельников орлогшоор һунгагдаба. Байгалай райпогой правлениин түрүүлэгшэ Г. А. Хусаева секретарь болоһон байна.

Эмхидхэлэй комитет үшөө дүрбэн шухала комисси байгуулаа гэбэл: Верховно Соведэй Президиумэй бүридэл ба саг үргэлжын комиссинуудые бии болгохо дурадхалнуудай талаар; сессиин зүблэхэ зүйлнүүдые тодоруулха ба сессиие үнгэргэхэ гуримай талаар; Верховно Соведэй сессидэ бэлдэлгын ябасые ба тэрэниие үнгэргэхэ асуудалнуудые хэблэлдэ харуулха талаар; сессидэ ерэһэн арадай депутадуудые түбхинүүлхэ ба хангаха талаар. Эдэ комиссинуудай хүтэлбэрилэгшэд һунгагдаа.

Эмхидхэлэй комитет хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлһээр.

Тэрэ республикын Верховно Соведэй Президиум соо хүдэлнэ гээд үшөө дахин һануулая. 2-93-48, 2-28-43, 2-56-08 гэһэн телефонуудаар уншагшадшье дурадхалнуудаа дамжуулха аргатай.

В. БАДМАЕВ.

Коммунис субботнигые угтуулан

ЗОРИЛГОНУУДАА ТОДОРХОЙЛНО

В. И. Ленинэй түрэһөөр 120 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботнигые байгша оной апрелиин 21-дэ үнгэргэхэ уряатайгаар орсной түрүү предприятинуудай ажалша коллективүүдэй хандаһан хандалгые манай республикын промышленна предприятинуудай коллективүүд дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

«Теплоприбор» заводой хабсаралгын цехэй Ирина Георгиевна Ивановагай ударидадаг гагнагшадай бригада коммунис ажалай һайндэр үнгэргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан байна. Субботнигой үдэр эгээл үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, тэдэнэр олоһон мүнгэ зөөриеэ Улаан-Үдэдэ баригдажа байһан хүүгэдэй больницын барилгада эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри абаа юм. Заводой бригада, участок, цехүүдэй коллективүүд тэдэнэрэй үүсхэлые дэмжэжэ, мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой үргэдхэгдэмэл декадна суглаан дээрэ апрелиин 21-дэ коммунис субботник үнгэргэхэ гэжэ шиидээ. Субботник эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын тула тусхай штаб байгуулагдаа. Заводой начальник Н. А. Астапенко тус штабай хүдэлмэриие хүтэлбэрилнэ. Тиин штабай гэшүүд субботнигые угтуулан бэлэдхэл хэжэ байна. Бүхы цехүүдэй коллективүүд энэ үдэр хэхэ хүдэлмэриингээ хэмжээ тодорхойлно.

А. ДАШИДОНДОКОВ.

…РЕГАДУУД …ЛИДО …АРАБА

һүүлэй жэлнүүдэй туршада Анаагай совхозой механизаторнууд бүхы хүдэлмэреэ агротехническэ болзортонь үнгэргэһэнэй ашаар ороохо таряанай тогтууритай ургаса абадаг болонхой. Эдэнэр илангаяа тарилгын урда тээхи ажалаа һайн шанартайгаар хэдэг байха юм.

Байгша ондо ажахын таряашад район соогоо түрүүлэн, агрегадуудаа эдэ үдэрнүүдтэ таряалан дээрэ гаргаба. Буламай отделениинхид мүнөө минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, түлэг дундаа ажаллажа ябана. Үтэгжүүлэгдэһэн газарынь тэрэ дороо дискэнүүдээр жэгдэрүүлэгдэдэг байха юм. Районой «Агропромхимия» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд А. Потехин, И. Хлебников, В. Моторин гэгшэд газарай хүрьһэндэ минеральна үтэгжүүлгэ хаяхадаа, гектарта дунда зэргээр 1,5 центнер хүрэтэр аммиачна селитра оруулна. Совхозой трактористнууд В. Паньков А. Дементьев хоёр газарыень жэгдэрүүлнэ.

Ажахын нүгөөдэ хоёр отделенидэ мүн лэ имэрхүү хүдэлмэри эрхилэгдэжэ эхилэнхэй.

Е-Д. МАНЗАЕВ.

Хори.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани боложо, съездын урда тээхи үгэ буляалдаата хөөрэлдөөнүүдэй ямараар боложо байһан тухай, партиин XXVIII съездын үзэмжэдэ табигдаха КПСС-эй ЦК-гай Платформын ба КПСС-эй Уставай проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ бии болоһон тухай асуудалнуудые хаража үзэбэ. Парти болон общество тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөөн үргэн, аша үрэ ехэтэйгээр боложо, үргэн олон коммунистнууд элдэб һанамжануудые хэлэхэдэ, партиин эдэ документнүүдые баяжуулхын тула элдэб материалнуудые үгэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ.

Гэхэтэй хамта КПСС-эй зарим гэшүүд үгэ буляалдаата хөөрэлдөөнүүдые бүтэмжэтэй һайн хараа шэглэлһээ гаргажа, можо бүлэглэлэй тэмсэлдэ замда гаргаха, партиин эб эе таһалха оролдолтой һэдэлгэнүүдые гаргажа байһандань, олон коммунистнууд, партийна организацинууд һанаагаа ехээр зобожо байнаа мэдүүлнэ. Иимэ һэдэлгэнүүдтэ зүб сэгнэлтэ үгэхөөр, партиин зэргэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ ябадал гаргахаар саг хүрэжэ ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүдтэй, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүдэдэ кандидадуудтай, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүдтэй зүблэлгэ хэлсэнэй үндэһөөр, союзна республиканууд Коммунистическэ партиин ЦК-нууд, партиин крайкомууд болон обкомуудай секретарьнуудай һанамжануудые хараада абажа, «Үнэн сэхэ үндэһэ һуури дээрэ нэгэдэлгын түлөө» ороной коммунистнуудта КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэг бэлдэгдээ. Тэрэ хэблэлдэ толилогдохо.

ХУБИЛГАН ШЭНЭДХЭЛГЫН ЗАМААР СУГТАА ДАБШАХА

Совет залуушуул хубилган шэнэдхэлгые амжалтатайгаар бэелүүлхые үнэн зүрхэнһөө хүсэдэг. Тэдэнэй залуу үеын мүнөө сагта социалис Эсэгэ ороноймнай ерээдүйе зохёон байгуулжа абаха залуу үетэнэй һанамжанууд удхатайгаар, хүндэтэйгөөр зэдэлнэ. Адли тэгшэ эрхэтэйгээр тэдэнэртэй хөөрэлдэхые Коммунис партимнай дурадхана. Апрелиин 10-да Москвада СССР-эй Президент, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев ВЛКСМ-эй XXI съездын делегадуудтай уулзаһан байна. Совет комсомолой олон миллион отрядай түлөөлэгшэдэй үгэ дуулаа. Уулзалгада В. А. Медведев, Г. П. Разумовский, А. Н. Гиренко, Ю. А. Манаенков, Е. С. Строев, Г. И. Усманов, И. Т. Фролов гэгшэд уулзалгада хабаадаба.

• • •

Съездын делегадууд В. И. Ленинэй Мавзолейдэ венок табиба. Энэ баяр ёһололдо М. С. Горбачев хэбаадаһан байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй

гурбадахи сесси

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ БАЙДАЛ ХҮНГЭН ГҮ?

Апрелиин 10-да парламентын палатануудай хамтын заседани дээрэ «Эхэнэрнүүдэй байдал һайжаруулха, эхые ба үхибүүниие хамгаалха, гэр бүлэ бэхижүүлхэ талаар хойшолуулашагүй хэмжээнүүд тухай» асуудал хаража үзэгдэбэ. 16 эхэнэрнүүд ба 21 эрэшүүл тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадахаар бэшүүлһэн байгаа. Эхэнэрнүүдтэ эрэшүүл-депутадуудай иигэжэ анхаралаа хандуулһыень СССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ А. И. Лукьянов дэмжэбэ. Магад, СССР-эй Президентын жэшээ тэдэниие иимэ ябадалда зориг жүүлаа ха гү?

М. С. Горбачев СССР-эй Верховно Соведтэ бэшэг эльгээхэдээ, эдэ асуудалнуудые түрүүшын ээлжээндэ хаража үзэхые дурадхаа һэн. Иимэ политика бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ бээз гэжэ найдаха арга тэрэнь олгоно. Манай областиин ажабайдалай гол шухала асуудал тухай, тэрэнэй мүнөөнэй байдал ба ерээдүй тухай хэлэгдэнэ гэжэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ. Бусад һалбаринуудтахи байдалай хэдышье хүшэр хүндэ байгаа һаань, эхэнүүд ба үхибүүд тухай анхарал оролдолго юунһээшье үлүү байха ёһотой. Тэдэнэртэ хандуулагдадаг анхарал ямаршье обществын, нэн түрүүн социалис обществын болбосоролые харуулһан шухала баримтануудай нэгэниинь болоно.

Имагтал иимэ хараатайгаар бүхы комитедүүд болон комиссинуудта СССР-эй Верховно Соведэй тогтоолой проект зүбшэн хэлсэгдээ,— гэжэ Эхэнэрнүүдэй хэрэгүүдэй, гэр бүлые, эхые ба үхибүүниие хамгаалха талаар комитедэй түрүүлэгшэ **В. И. Матвиенко** хэлээд, тус документтэй танилсуулаа. Тодорхой олон шухала дурадхалнууд ороо гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Тэдэнэй зариманиинь хараада абтаа, нүгөө зариманиинь эхые ба үхибүүниие хамгаалха, гэр бүлые бэхижүүлхэ гүрэнэй программада оруулагдаха юм. Тус сесси дээрэ тус программын проектые зүбшэн хэлсээд, һүүлдэнь бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха дурадхалые депутат дэмжэбэ.

Үнэхөөрөөшье, эдэ хэмжээнүүдые хойшолуулжа болохогүй. Хүүгэдэй байшангууд болон интернат һургуулинуудта байһан 160 мянган үхибүүдтэ, дутуу ухаатай ба үлбэр муу бэетэй 2 миллион үхибүүдтэ обществын зүгһөө анхарал оролдолго хандуулагдаха ёһотой.

Дурадхагдаһан хэмжээнүүдэй финансово-экономическа талаараа хэр үндэһэлэгдэнги байһан тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Л. А. Воронин** хэлэбэ. Эдэ хэмжээнүүд эхын ба үхибүүнэй бүхы асуудалнуудые шиидхэхэгүй гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тус проектые бүхы дээрэнь правительствын дэмжээшье һаань, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэдэ хэрэгтэй мүнгэ зөөри гүрэнэй һанда үгы. Энэ зорилгоор 3,2 миллиард түхэриг хэрэгтэй болохо. Министрнүүдэй Совет бусад эмхи зургаануудтай хамта 2,6—2,8 миллиард түхэриг һомолхо арга боломжо олочхой. Тогтоолой хоёр пунктые бэелүүлгые хойшолуулхые правительствын түлөөлэгшэ дурадхаба. Тэрэнэй һанамжаар, 1992—1993 ондо энээндэ хэрэгтэй мүнгэн олдожо болохо.

Нэмэлтэ һомололто хэжэ, бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ тухай арадай һунгамалнууд һанаашьегүй. Ерээдүйн эсэгэнэрые ба эжынэрые хүмүүжүүлхэ тушаа тэдэнэр һанаагаа зобонгёор хэлэһэн байна. Үни удаан жэлнүүдтэ гэр бүлын уялгануудые һургуули, милици, ниитын эмхинүүд дүүргэхэ һэдэлгэ гаргаа. Тиигэжэ гэр бүлэ өөрынгөө үүргые алдаһан байна. Үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ уялгануудыень тэрээндэ бусааха хэрэгтэй. Тобшолон хэлэбэл, эхэнүүдтэ 6 часай хүдэлмэриин үдэр тогтоохо, нэгэ хүрэтэр наһатай үхибүүтэй эсэгэнэрые Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ абалгые хойшолуулха, хүнгэлэлтэтэй гуримаар залуу бүлэнэртэ гэр байра олгохо дурадхалнууд ороо. Эхые ба үхибүүниие хамгаалха талаар гүрэнэй алба байгуулха гэжэ мүн лэ дурадхагдаа.

Ороһон ажаглалтанууд болон дурадхалнуудые гансата бэелүүлхэ аргагүй дээрэһээ, гүрэнэй комплексно программые зохёоходоо, тэдэниие хараада абаха гэжэ хэлсэгдээ.

Үдэшын заседани дээрэ депутадууд «ССР Союзай болон Федерацида ородог байгуулалтануудай хоорондо этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдые хизаарлаха тухай» Хуулиин проектые зүбшэн хэлсэжэ эхилээ. Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Б. И. Олейник** тус документтэй танилсуулхадаа, түбэй зургаануудай этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдэй хаһагдажа байхада, Федерацида ородог байгуулалтануудай бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхэ талаар шэнэ алхам болоно гэжэ тэмдэглэбэ.

Хүдэлмэриин асуудалнууд тушаа олон һанамжанууд хэлэгдээ. Энээнэй һүүлээр депутадууд гансал хуулиин нэрые баталаад, зүбшэн хэлсэлгые хойшолуулһан байна.

«ССР Союзай болон союзна республикануудай экономическа харилсаануудай үндэһэ һуури тухай» урдань зүбшэн хэлсэгдэһэн Хуулиин проектдэ бусаха гэжэ депутадууд шиидэбэ. Хэдэн заһабаринуудые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр тэрэ баталан абтаа.

Удаань депутадууд «ССР Союзай болон союзна республикануудай уголовно сүүдэй хэрэгэй үндэһэ һуурида хубилалтанууд болон нэмэлтэнүүдые оруулха тухай» Хуулиин проектые зүбшэн хэлсэбэ. Богони зүбшэн хэлсэлгын һүүлээр энэ Хуули баһал баталагдаа.

(ТАСС).

ДУРАСХААЛАЙ ҮДЭР ТЭМДЭГЛЭГДЭБЭ

ТБИЛИСИ. (Грузинформ — ТАСС). Нёдондо жэл Тбилисидэ болоһон уршагта үйлэ хэрэгүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан шаналал гашуудалай үдэрые апрелиин 9-нэй һүни тэмдэглэжэ захалба.

Тбилисиин, мүн ороной бүхы заха булангуудһаа, хилын саанаһаа ерэһэн хэдэн арбаад мянган хүн зон уршаг аюулай болоһон газарта үнгэргэгдэһэн митингдэ суглараа. Бодото демократиие баталхын, эрхэ сүлөө тогтоохын түлөө тэмсэхэ дүлэтэ уряанууд зэдэлбэ. СССР-эй Президент М. С. Горбачев Грузиин ССР-эй Верховно Соведтэ, республикын бүхы ажалшадта хандаһан хандалга соогоо эдэ бүгэдые баталжа байһанаа мэдүүлээ.

Шаналал гашуудалай митингнүүд республикын бүхы нютагуудта болобо. Һүмэнүүдэй соо уншалганууд үнгэргэгдөө.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хараалагдаһан хэмжээнүүд хэр бэелүүлэгдэнэб?

Урда жэлэй октябрь һара соо Захааминай райондо КПСС-эй Буряадай обкомой түсэбөөр үнгэргэгдэһэн «Обкомой үдэрнүүдэй» дүнгүүдээр хараалагдаһан социально-экономическа, эрдэм, соёлой хүгжэлтын талаар табигдаһан хэмжээнүүд дүүргэгдэжэ эхилбэ. Жэшээнь, КПСС-эй обкомоор хараалагдаһан хэмжээнүүдэй нэгэн гэхэдэ, СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозые хоёр совхоз болгожо һалгааха гэһэн Цагаан-Морин ба Борто тосхонуудай (совхозой 2—3-дахи отделени байһан), Хамниин совхозой 3-дахи отделениин Хуртага һууринай ажалшадай гүйлтые хүсэлдүүлжэ, байгша оной март һарын хахадаар нэрлэгдэгшэ һууринуудай ажалшадай ба ажаһуугшадай суглаан боложо, Захааминай райондо шэнэ Цагаан-Мориной, Хуртагын совхозууд бии болобо. Цагаан-Морин, Хуртага гэһэн тосхонуудта совхозуудай түбүүд һууринжаба. КПСС-эй Буряадай обкомой үдэрнүүдэй үедэ хараалагдаһан хэмжээнүүд дүүргэгдэжэ эхилһэнииинь ехэ һайшаалтай.

Тиибэшье энэ табигдаһан хэмжээнүүд соо газарай, ой модоной фондые, байгаалиин баялигые хамгаалга, экономическа болон экологическа хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхэ талаар хэгдэхэ ехэ асуудалнуудай үшөөл шиидхэгдээгүй байһаниинь шаналалтай. КПСС-эй обкомой хэмжээнүүдые һайнаар шудалһан, үзэһэн хадаа би иигэжэ бэшэнэб.

Тодоор хэлэхэ болоо һаа, март һарын эхеэр манай Захааминай районой хүтэлбэрилэгшэд, бүхы ажалшад республикымнай правительство ой модо бэлэдхэдэг томо гэгшын предприяти — «Забайкаллестэ» Захааминай районой дэбисхэр дээрэ 10—15 жэлэй турша соо ой модыемнай отолхоор, зөөхөөр захиралта үгөө гэжэ мэдэбэд. Энэ шалтагаанһаа боложо, районой бүхы тосхон һууринуудаар, мүн Закаменск хотын томо эмхи зургаануудай ажалшадай суглаанууд хаа яагүй боложо үргэлжэлһөөр. Захааминай зон хүлгөөтэй. Юундэб гэхэдэ, 1989 оной декабриин 30-да райсоведэй сесси дээрэ «Забайкаллесые» модо отолхоор манай райондо оруулхаар 1987 ондо абтаһан шиидхэбэри буруу гэжэ тоологдоод, энээнии хорихо гэһэн тогтоол абтаһан юм. Харин тиихэдэ манай райсоведэй сессиин тогтоолые хараадаа абангүйгөөр, тоонгүйгөөр, республикын правительствын дахинаа дабхар шиидхэбэри абаһаниинь манай районой хүн зондо ойлгогдоногүй, энэ ехэ асуудалаар эгээн түрүүн манай районой дайнай ба ажалай ветеранууд районойнгоо ажаһуугшадта «Ажалай туг» газетынгээ хуудаһанда Хандалга толилоо.

Энэ Хандалга соо «Забайкаллес» нэгэдэлэй ой модыемнай хиргажа, хюдажа эхилээ һаань, экологическа талаараа ямар хойшолонгуудтай, ой модоной гол горхонуудай, уһанай жасын, тэдээн соо ажамидардаг ан гүрөөл, амитад бүхэндэ хэды шэнээн хохидол, хоролто болохо тухайнь дэлгэрэнгыгээр бэшээтэйһээ гадуур бүхы нютагаархидай «хүн бүхэн хаба шадалаараа модо отолгошодые оруулхагүйн түлөө тэмсэл эмхидхэхэ, хорюулгын хэмжээнүүдые бултадаа дэмжэхэ ёһотой» гэжэ уряална.

Республика соогоо үшөө гар хүргэгдөөгүй «байгаалиин эрдэниин зүйл» болоһон Захааминай тайгада хэншье гар хүрэхэ эрхэгүй, хүргүүлхэшьегүйбди. Тиимэ дээрэһээ, Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан шиидхэбэри буруушаанабди гэһэн удхатай тогтоолнуудые абана. Эмхи зургаануудта, тосхон һууринуудта болоһон суглаанууд дээрэ үгэ хэлэһэн олон тоото хүтэлбэрилэгшэдэй, ба ажалшадай һанамжанууд мүн лэ иимэрхүү удхатай байһаниинь элирбэ. Мүн иимэрхүү удхатай тогтоолнуудые, хандалгануудые абана, ажаһуугшад бүхэн гарнуудаа табинад.

Энээнһээ гадуур, «Газар тухай ССР Союзай ба союзна республикануудай хуулиин үндэһэн һууринууд» соо «Ой модоной ажахын гүрэнэй зургаануудтай хэлсэжэ, ой модоной жасын газарые хүдөө ажахын хэрэглэмжэдэ саг зуура соо үгэхэ эрхэ арадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ олгогдонхой» —гэжэ бэшээтэй (Бүлэг VIII, статья 36). Энэ Үндэһэн Хуули мартын 15-һаа хүсэндөө ороо. Тиимэ дээрэһээ, модо отолхоор хараалагдаһан нютагуудта Баян-Голой поссовет, Цагаан-Мориной, Мэлын сомоной Соведүүд оршодог. Тэдээнтэй урдашье, мүнөөшье үшөө хэншье, ямаршье хэлсээ хээгүй. Дээрэ нэрлэгдэһэн Соведүүд, бүхы захааминаархин эндэ модо отолхо шиидхэбэри огто таһа хорихо эрилтэ «Буряад үнэн» газетынгээ хуудаһан дээрэ табижа байна.

Вл. ДАНЖАЛОВ.

Зөөри эзэтэй, мүнгэн тоотой

ҮРИЛГЭ, ҮБЭРШЭЛГЭТЭЙ ЭРИД ТЭМСЭ[illegible]

Арад зоной хамтын зөөриие аршалан хамгаалха, арьбадхаха тухай олон удаа хэлэгдэһэн, хаа-хаанагүй бэшэгдэһэншье байха. Тиимэһээ энээн тухай дабтаһанаймни үлүү ха гэжэ һананаб.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай ажахынуудта абаһан ашаг олзоороо гаргашаяа харюулжа, өөрынгөө олоһон мүнгэ зөөрөөр өөһэдыгөө хангаха экономическа шэнэ гуримай нэбтэрүүлэгдэжэ, ажалай эмхидхэлэй олон ондоо аргануудай үргэнөөр хэрэглэгдэжэ захалхаһаа хойшо ашаг олзонь хараа байса дээшэлжэ захалаа юм. Тусхайлбал, урдандаа үри шэридээ дарагдашаһан олон ажахынуудта ажалайнь бүтээсэ дээшэлжэ, продукциин өөрынь үнэ сэн горитойгоор хямдаржа, гол һалбаринуудынь олзотой болоо гээшэ. Гэбэшье һайн түйлалтануудай, найдамтай алхамуудай үргэдэжэ байбашье һаань, ула болоһон урданаймнай жэрхэмшэгтэ муухай дутагдал — олоной зөөри үрихэ, үбэршэлхэ, худал хуурмаг арга хэрэглэжэ хулгайлха, гутааха, муудуулха гэхэ мэтэ гэмтэ ябадал үндэһөөрөө усадхагдаагүй байха юм.

Жэшээлбэл, гансахан үнгэрһэн жэлдэ республикымнай агропромышленна комплексын предприятинууд болон ажахынуудта 459 мянган түхэригэй гарза хоролто хэгдэһэниинь элирүүлэгдээ. Баунтын районой Джилиндын совхоздо 172 адуу мориной үгы болоһониинь элирүүлэгдэжэ, гэмтэйшүүлһээ 81 мянган түхэригэй гарза бусаалгахаар районой прокуратурада мэдүүлгэ үгтөө һэн. Тэрэшэлэн Зэдын районой «Октябрьский» совхоздо хүнүүдэй салин түлбэри 32 мянган түхэригөөр үлүү түлэгдэхээ байһанаа зогсоогдоо. Гадна олон райондо хуурмаг худал документнүүдые зохёожо, һангай мүнгэ үбэршэлхэ ябадал дабтагдаһаар. Мухар-Шэбэрэй районой «Авангард» совхоздо барилгашад хэһэн ажалаа хуурмагаар, хэмһээ үлүүгээр сэгнэжэ, 10 500 түхэриг мүнгэ түлбэриһөө үлүү абаа. Тиихэдэ Подлопаткын УСМ-дэ худалдаһан продукциингаа хэмжээе хуурмагаар дээшэлүүлһэнэй ашаар тус совхозой бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдынь 4 мянган түхэригэй мүнгэн шан абаһан байгаа. Энэ хуурмаг ябадалынь элиржэ, хулгайшад үбэршэлһэн мүнгөө бусаагаа. Гэмтэ ябадал гаргаһан ажахын ахамад экономист Носков, прораб Гетманов гэгшэд ажалһаа сүлөөлэгдэжэ, совхозой директор, ахамад бухгалтертайгаа зэмэлэгдээ.

Һүүлэй үедэ Зэдын АПО-гой колхоз, совхозууд материальна хэрэгсэлнүүд болон мүнгэ зөөриеэ тон һалан муугаар бүридхэжэ, горитойхон гарза хохидолдо ородог байба. Тусхайлбал, «Заречный» совхоздо бүхыдөө 22 мянган литр бензин үлүү гаргашалагдажа, 7 мянган түхэригэй гарза ушаруулагдаа. Мүн ажахынуудай тоһоной заводтой саг соогоо тоосодоггүй байһанһаань уламжалан нилээд ехэ мүнгэн үригдөө. Гадна эндэ элдэб материальна хэрэгсэлнүүд ,үхэр, хонин дутажа, 45 мянган түхэригэй, үйлэдбэрилэгдэһэн продукци гутаагдажа, муудуулагдажа 35 мянган түхэригэй гарза хэгдээ юм. Тэрэшэлэн барилгашадай кооперативай худал хуурмаг аргаар хэмһээ үлүү мүнгэ, урмашуулгын шан абадаг байһаниинь элирүүлэгдээ.

Хурамхаанай районой Аргатын совхоздо хуурмаг аргаар 6600 түхэриг түлбэри түлэгдөө. Мүн иимэ гэмтэ ябадал Хойто-Байгалай районой «Тыйский» совхоздо дабтагдаһан байна. Шалгалтын һүүлэй дүнгөөр Хэжэнгын районой Загаһатын совхоздо, Ивалгын районой Ивалгын совхоз-техникумдэ худал хуурмаг аргаар мүнгэ үрихэ, материальна хэрэгсэлнүүдые гутааха, муудуулха ябадал элирүүлэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд абтаа.

Олоной зөөридэ обтожо олзолхо дуратайшуулай гутамшаг ябадал нэн түрүүн ажахынуудта бухгалтериин, экономическа албанай хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгаа һуладуулһанай, мүн колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы зарим аппарадай хуули буса гэмтэ ябадал гаргагшадтай хамтарһанай хойшолонгоор үндэһөөрөө үгы хэгдэнгүй улам үргэдэнэ ха юм.

Һүүлэй үедэ республикын агропромышленна комплексын колхоз, совхозуудһаа гадна эдеэ хоолой продуктнүүдые бүйлүүлан болбосоруулха предприятинуудта, барилгын, хангалгын болон бусад нэгэдэлнүүдтэ, захиргаануудта гүрэнэй мүнгэ зөөри үрихэ, үбэршэлхэ ушар дэлгэрээ. Нэрлэжэ хэлэбэл, нёдондо Галуута-Нуурай тоһоной заводой Юрөөгэй филиалда 6586 килограмм малай тоһон дутажа, бүхыдөө 23 мянган түхэригэй гарза хохидолой хэгдээд байһаниинь элишэлэгдээ һэн. Ямар ушарһаа иимэ ехэ хэмжээнэй сагаан тоһон хулгайда ороһон байгаа гээшэб? Шалгалта хэхэдэмнай, тус филиалда үнихэнһөө хойшо тоо бүридхэлынь һалан муугаар, хангалтагүйгөөр хэгдэдэг байшоо. Филиалай мастер тушаалтай Маргарита Фадеевна Огноева Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозһоо абаһан һүнэйнгөө тоһолигыень буруу тодорхойлдог байгаа. Али бүхы ажалдаа хангалтагүйгөөр хандадаг энэ эхэнэрэй гэмээр саарһан документнүүд дээрээ хэмһээ ехээр тоһон «үйлэдбэрилэгдэдэг» байба бшуу.

Филиалайнгаа хүдэлмэриие шалгадаггүй, херааһаа алдаһан тоһоной заводой директор Хабдаев болон ахамад экономист, бухгалтер, технологынь арадай хиналтын районно комитедэй заседаниин шиидхэбэреэр хоёр-хоёр һарынгаа салин түлбэриин хэмжээнэй мүнгэн яла түлэхэ болоо.

Баунтын районой Багдаринай тоһоной заводто мүн лэ иимэрхүү гэмтэ ябадал элирүүлэгдэжэ, зохихо хэмжээн абтажа байна.

Улаан-Үдын пивын заводто баһал 9300 түхэригэй үнэ сэнтэй продукци дутаагаа. Хуурмаг худал саарһа данса бүридхэхэдөө онсо шадабаритайшуул шэл амһартанууд тушаагдаа гэжэ фактура зохёогоод, 6600 түхэриг мүнгэ абаһан байба. Мүн Улаан-Үдын горплодоовощторг эмхидэ 1300 түхэригэй нэгэ тонно яблокын дуталаниинь элирээ. Эндэхи конторо соогоо 7290 түхэриг мүнгэн хулгайшадта абхуулһан байба. Арадай зөөридэ хайша хэрэгээр хандаһанайнгаа түлөө Улаан-Үдын пивын заводой үйлэдбэриие даагшань, ахамад бухгалтерынь, мүн горплодоовощторг эмхиин директор, ахалагша товаровед гэгшэдые республикын арадай хиналтын комитедэй заседаниин шиидхэбэрээр салин хүлһэнэй хэмжээгээр мүнгэ[illegible] лоо.

Агропромстрой[illegible] строй нэгэдэлнүүд[illegible] предприятинуудта [illegible] гэргэхэдэмнай [illegible] аргаар мүнгэ [illegible] гаар баяжаха, [illegible] тайшуулай [illegible] даагүй байба. [illegible] жалан [illegible] дэлэй олон пред[illegible] горитой ехэ [illegible] ушаруулагдаа юм.

Үнгэрһэн жэлэй [illegible] хэнэй, Тарбагатай[illegible] Загарайн, Ахын [illegible] Хориин АПО-до [illegible] та үнгэрэгдөөгүй [illegible] ша районуудай [illegible] ганууд, тэрэ [illegible] налтын районно [illegible] район соогоо [illegible] гэхээр түсэблэгд[illegible] хараалһанаа [illegible] бэелүүлдэггүй [illegible] нютагуудта, ажахы[illegible] хинүүдтэ, нэгэдэлнү[illegible] предприятинуудта [illegible] саг соо шалгалтын [illegible] гэхэ гү, али тоо [illegible] хиналта, шалгалтын [illegible] дэй һулархадаһ[illegible] маг аргаар гүрэнэй [illegible] ри үрижэ үбэрш[illegible] дилдэжэл [illegible] хэнэ ха юм. Энэ[illegible] бижа, урихэ, үб[illegible] эрид тэмсэхын [illegible] хэндэ шалгалтаа [illegible] хэ, энэ хүнгэн [illegible] ридэ олоороо [illegible] нобди. Тобшолбол, [illegible] риие аршалан хам[illegible] бадхан баяжуулха [illegible] бүхэнэй нангин [illegible] даа.

Ц. [illegible]
Буряадай агропро[illegible] на союзай хина[illegible] тын таһагай [illegible]

Табан жэлэй габшагай барилганууд

II. САГААН НУУРАЙ САМАРЯАН

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь апрелиин 11-нэй номерто).

...Анхан эндэ Олон Шэбэр нютаг байһан юм. Буряад зон бууса буусадаа үрин тарин ажаһуудаг һэн бээ. Теэд табигаран онуудта ажахынуудай томодхогдоходо, хэр уһһаа сахижа һууһан тоонто булангаа орхижо, хүршэ Хүсөөтэ руу буугаа бэлэй. Эгээл мүнөө үедэ бага һууринуудай һэргээгдэжэ байхада, Олон Шэбэрэй хуушанай буусада хүдөөгэй шэнэ гэрнүүдэй һуурин табигдажа магад һэн.

Теэд Түгнын үргэн талын, шэдхэ шугы газарай хуби заяан тад ондоо тээшээ эрьебэ ха юм. Хүсэтэ техникэ хүнхинэжэ, хэр уһһаашье үзэгдөөгүй ехэ барилга зургаан жэлэй саана эхилээ һэм шуу.

Хүсөөтэдэ, Сагаан Нуурташье ажаһуудаг дайнай ба ажалай ветеранууд нютагай хуушанай нэрэ һэргээхэ хүсэлтэй. «Олон Шэбэрһээ Эсэгын дайнда мордоһон 17 хүн бусаагүй юм. Эдэнэр һүүлшынгээ ами табитараа нангин нютагаа, үбгэ, эсэгэнэрэйнгээ яһаа хаяһан газарые сэдьхэлдээ шэбшэжэ ябаа ёһотой. Тиимэһээ Сагаан Нуур гэһэн нэрын хэды уянгата һайханшье һаань, Олон Шэбэрээ бусааха ёһотойбди»— гэжэ нютагай дайнай ветерануудай түрүүлэгшэ Е. Н. Нимаев хэлээ һэн.

Ууган зоной хүсэл — ехэ хүсэл. Дайнда унагшадай дурасхаалда Сагаан Нуурта хүшөө-памятник бодхоогдохо юм. Арадай депутадуудай Сагаан Нуурай сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ В. И. Балушкин энэ хэрэгые дэмжэхэ байһанаа мэдүүлээ һэн. Дайнһаа бусаагүй сэрэгшэдэй — Дампил, Эрдэни Нимаевуудай, Жамса, Дагбаан Санжиевуудай, Дондок, Пүнсэг Будожаповуудай нэрэнүүд нүүрһэшэдэй һууриндэ мүнхэлэгдэхэ ёһотой.

УУДАМ ТАЛА БАГАДАА ГҮ!

— Ерээдүйдэ эндэмнай 25 мянган зонтой нүүрһэшэдэй хото бодохо юм. Мүнөө 5,5 мянган хүнтэй һуурин гээшэ. Тобшоор хэлэбэл, 60 квартиратай зургаан, 40 квартиратай хоёр гэр, коттеджэнүүд, хамтын байранууд ербынхэй. Промышленна эд бараанай, эдеэ хоолой магазинууд нээгдээ, дунда ба эхин һургуулинууд саг зуурын байшангууд соо түбхинэнхэй. Почто, сберкасса, аптекэ удангүй тушаагдаха, бассейнтэй шэнэ һургуулиин барилга эхилэгдэнхэй. 1200 гаран ухибүүн һураха. Мүн лэ бассейнтэй хүүгэдэй саад удангүй үүдэеэ сэлихэ юм. Трестымнай профкомой библиотекэ бии, гүрэнэй библиотекэ уншагшадаа удангүй урихань. Соёлой байшангай проект зохёон табигдаа. Эдэ баримтануудые тоолоходоо, сэдьхэлээ хананги байһанаа элирхэйлхээ һанана бэшэб. Ехэл удаанаар, унжагай нобшоор барилга хэгдэнэ. Гуримтай, аятай болоторнай үшөө хэды саг үнгэрхэб,— гэжэ В .И. Балушкин хөөрэнэ.

Һуурин соогуур ябахада, нэрээшье, үзэмжэгүй үзэгдэлнүүд олон даа. «Бурятгражданстрой» нэгэдэлэй бодхооһон 135-дахи сериин гэрнүүд юундэшьеб бэе бэедээ арайл нялдаагүй дүтэхэнүүд жэрынэ. Уудам тала багадаа гэжэ городтол адляар яахынь зэргэсүүлбэ гээшэб? Эдэ гэрнүүдэй тээ саахануур, ой модоной захаар хүхэ, ногоон вагончигууд харагдана. Хирпиисээр баригдаһан мүнхын гэхээр хоёр дабхар коттеджэнүүдэй хажуугаар үйтахан гонзогор хамтын байранууд һубарилдана. Асфальтаар хушагдаһан аятай дардам харгыһаа хадуурхада, хүл гэшхэхын аргагүй шабар шабха, хонхосог яама дайралдана. Хүдөөгэй сэбэр арюун агаараар сээжэ дүүрэн амилха гэхэдэш һууринай тэг дунда тэнгэри өөдэ гонзойһон котельнын соргоһоо хара утаан бадхажа,тооһо тортог болон хиидэнэ. Кооперативуудай хүдэлмэришэдэй хамтын байра соо орожо үзөөшьегүй һаа, газаа тээһээ хэды гуримгүй мууханень гайхамаар. Шэлнүүдынь тэһэ сохигдонхой, заримандань фанерэ барижа хадаатай, асаар суглуулма обоо хүбөө бог шорой...

Иимэл даа, мүнөөдэрэй Сагаан Нуур. Алхам бүридэ — барилгын талмайнууд. Хойно хойноһоо бодхоогдожо байһан коттеджэнүүдые харахада, нэгэндэнь — гэр доторой хүдэлмэри ябуулагдана, нүгөөдэдэнь—шулуушад хүдэлнэ. Тэз саашаа модон һуумаг гэрэй торхо бодхоогдоно

НАЙДАЛАЙ ОШОХОН

Баригдажа байгаа предприятиин гол генподрядчик — «Түгнүйуглестрой» трест байгуулагдаһан сагһаа хойшо гээгдэлдэ оронхой юм гэбэл, алдуугүй. Гэбэшье недондо энэ хойнотолгонь илангаяа элеэр обёорогдожо, ороной зүүн зүгэй районуудта барилга бэелүүлдэг министерствын түлөөлэгшэдэй анхарал татаа. Юрэнхыдөө, министерство дотор Түгнын барилга мүнөө үедэ эгээл ехэ хэмжээнэй барилга юм хаш. «Бурятстрой» нэгэдэлэй түлөөлэгшэдтэ үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар хатуу һануулга хэгдэжэ, эндэхи хүтэлбэрилэгшэд ээлжээндээ «Түгнүйуглестрой» трестдээ эрилтэнүүдээ шангадхаба. Байгша оной түрүүшын хоёр һарадашье барилгада һайн талын хубилалтанууд болоогүй.

Ушар иимэһээ трестые эрхилэгшэ А. А. Панкратов тушаалһаа бууха тухайгаа мэдүүлгэ бэшэжэ, орондонь «Бурятстрой» нэгэдэлэй начальнигай орлогшо Ф. Ф. Аболтусов һунгагдаба. Ажалша коллективэй суглаан дэбэргээтэй, шуугаатайгаар үнгэрөө һэн.

— Зургаадахи жэлээ хүдэлхэдэмнай, зургаан эрхилэгшэ һэлгэгдэбэ. Манда, хүдэлмэришэдтэ, бэрхэтэй байна. Трестмнай саашаа хүгжэхэ юм гү, али һалаха гү, мэдэгдэнэгүй,—гэжэ бригадирнууд М. И. Трегуб, Б. Д. Очирова, бусадшье хэлээ һэн.

Трестын хуби заяан тухай хүдэлмэришэдэй һанаагаа зобоһониинь ойлгосотой. Ажахы шэнээр эрхилхэ эрхэ байдалда кооперативууд, шэнэ эмхинүүд тойроод олоор мүндэлнэ. Али нэгэнһээнь хойнотохогүйе эрмэлзэхэ хэрэгтэй ха юм. Экономическа урмашуулга шадамар бэрхээр хэрэглэн хүдэлдэг «Барилгашан», «Монолит», «Түгнэ» кооперативууд руу барилгашадшье, мэргэжэлтэдшье шэлжэн ороно. Захил хэгшын —баригдажа байгаа дирекциин дэргэдэ уурхайн барилгын управлени байгша оной январиин 1-һээ эмхидхэгдэбэ.

— Нүүрһэшэд өөһэдын барилгын баазатай болохо хүсэлтэй. Хоёрдохёор гэбэл, «Түгнүйуглестрой» трестдэ туһамаршад хэрэгтэй. Гэр байра, промышленна бааза дан удаанаар баригдана. Трестын орёо байдал нэгэ талаһаа ойлгомоор лэ байдаг. Хори гаран субподрядна эмхитэй харилсаатай. Хүдэлмэриин хүсэнэйнь диилэнхи олониинь эрхээ хаһагдаад, условноор сүлөөлэгдэһэн зон. Сэрэгэй зон нэмэбэ. Энэ бүгэдые хараада абан, бидэ өөһэдөө котельнэ, сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые хабсаралгада хабаадаха, гэр байра барихабди,—гэжэ шэнэ управлениин начальнигай орлогшо А. А. Зеленин хөөрөө бэлэй.

Ф. Ф. Аболтусов түрүүтэй трестын коллектив кадрнуудаа тогтоохын тула үрэтэй һайн хэмжээнүүдые харааланхай. Гэр байра дээрэ хүдэлдэг 3-дахи участогаа кооперативна гуримда оруулхаар бэлэдхэлээ эхилээ.

— Үдэрэй найман час хүдэлөөд, заримдаа эсээб гэхэ эрхэгүй байхат. Эмдэрһэн хирпиисэ бүхэнэй түлөө, башенна кран хэрэглэхэдээ минута, час бүриинь түлөө түлэхэ болоходоо, оролдоогүйдэ яахабта? Бэеэ даангяар, банкын үлүү хиналтагүйгөөр «хүл дээрээ» гараха арга олгогдоно ха юм. Социальна хүгжэлтын фондтой, коллективтээ мүнгэн һантай болоо һаа, урмашамаар байха, —гэжэ «Бурятстрой» нэгэдэлэй начальник С. М. Антоновой суглаан дээрэ хэлэхэдэнь, барилгашадай барагар уйтай нюур шарайда найдалай ошохон бадараа һэн.

М. БОЛОНЕВ,
территориально - барилгын «Бурятстрой» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ.
Г. ДАШЕЕВА,
манай корр.
Мухар-Шэбэрэй район.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

АРЕНДЫН ГУРИМААР

Буряадай АССР-эй Госкомиздадай предприятинууд сооһоо түрүүлэн Захааминай районно типографиин коллектив арендна подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Ажал эмхидхэлгын энэ түрүү онол аргын үрэ ехэтэй байһые үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд элирхэйлнэ. Байгша оной түрүүшын кварталай дүнгүүд мүн лэ урмашамаар байна. Баталһан хэлсээнэй ёһоор продукци хэрэглэгшэдтэ эльгээхэ түсэб сүм бэелүүлэгдээ. Мүн продукци худалдаха түсэб 5,4 процентээр, ажалай бүтээсын талаар даабари 11,6 процентээр үлүүлэгдэһэн байна.

Типографиин цехүүдэй коллективүүд хоорондоо мүрысэдэг юм. Үнгэрһэн һарын дүнгүүдээр гадар хэдэг, наборно цехүүд ажалай урилдаанда түрүүлжэ гараа. Тэдэнэр түсэбтэ даабаринуудаа, абаһан уялганууд холо үлүүлһэн байха юм. Линотипист Т. С. Гончикова, Н. М. Нуждова, Л. Ф. Братенькова, Т. М. Козлитина гэгшэд мүрысөөндэ шалгаржа, ажалай түрүүшүүлэй тоодо ороо.

Н. ШАГДУРОВА.

ШТУКАТУР—ШЭРДЭГШЭД

«Селенгапромстрой» трестын хоёрдохи участогай коллектив Селенгинск тосхоной «Южный» микрорайондо байрын шэнэ гэрэй барилга дүүргэхэ дүтэлөө. Тосхоной 64 айл энэ гэрые толлохо юм, Түсэбөөр хараалагдэһач саг соонь энэ объектые ашаглалгада тушаахын тула штукатур-шэрдэгшэд оролдосотой һайнаар ажаллана. А. П. Капустина, Н. И. Шлыкова, Г. А. Заболотная гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг штукатур-шэрдэгшэдэй бригаданууд дотор талын хүдэлмэри хэжэ байна. Эдэ коллективүүд сооһоо А. П. Капустинагай бригада бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Үнгэрһэн һарада ажалай бүтээсын талаар даабари тэдэнэр 131 процент дүүргээ һэн. Гадна тэдэнэрэй хүдэлмэриин шанар һайн юм.

Бригадир Алевтина Петровна Капустина барилгын талмайнууд дээрэ 34 жэлэй туршада ажаллажа ябана. Һүүлэй хори гаран жэлдэ бригадираар хүдэлнэ. Барилга дээрэ олон жэлэй туршада амжалтатайгаар хүдэлжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор, «Ажалда шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан байна.

— Ажал эмхидхэхэ бэлиг шадабаритай, дүй дүршэл ехэтэй хүн юм, — гэжэ хоёрдохи участогай начальник И. О. Ануфриев хэлэнэ. — Бригадынгаа бүхы гэшүүдэй абари зангые, шадал дадалые һайн мэдэхэ болонхой. Олонхи хүнүүдынь эндэ арба гаран жэлэй туршада ажаллана. Тэдэнэр хоорондоо харилсаата хэдэн мэргэжэл шудалжа, үрэ бүтээсэтэйгээр хүдэлнэ, түсэбтэ даабаринуудаа урагшатай дүүргэнэ.

Штукатур-шэрдэгшэ Тамара Георгиевна Гамаюнова тус бригадада хори гаран жэлэй туршада хүдэлнэ. Дүршэл шадабаритай ажалай энэ ветеран залуушуулые һурган хүмүүжүүлдэг юм. Тэрэнэй ажалай һургуули гараһан олон басагад трестдэ хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, Татьяна Пашкова гурбан жэлэй саана бригадада хүдэлхэеэ ерээ һэн. Т. Г. Гамаюнова тэрэниие хүдэлмэридэнь дадхан һургаа бэлэй. Мүнөө Т. Пашкова коллектив соогоо хүндэтэй хүн болонхой. Коммунис ажалай ударник У. Я. Корытова бригадирай үгы байха сагта орондонь коллективые ударидадаг. А. П. Капустинагай бригадын бусад гэшүүд тухай һайн үгэнүүдые хэлэмээр юм. Е. Б. Прудникова, Н. В. Черкашина, Л. М. Трофимова, Г. И. Дружинина, О. В. Шойдонова болон бусадай хабаадалгатайгаар Селенгинск тосхондо олон объектнүүд баригдаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ соёлой байшан, олон магазин, һургуули, техническэ мэргэжэлэй училищи ашаглалгада тушааһан байна. Тэдэнэрэй бариһан байрын гэрнүүдые тоолохо болоо һаа, бүришье олон юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бригадир А. П. Капустина; Шэнэ гэр. М. СУТУРИНАЙ фототекст.

Колхозуудай тоосоото-һүнг[illegible]

суглаанууд

БОДОТО СЭГНЭЛ[illegible] ХҮРТЭХЭ ЁҺО[illegible]

Догойн «Россия» агрофирмын нийтэ гэшүүд тоосоото-һунгалтынгаа суглаа һаяхан үнгэргэжэ, 1989 ондо ажаллажа гараһан үрэ дүнгүүдые сорсолһон, саашадаа бэелүүлхэ урдахи зорилгонуудаа тодорхойлһон байна. Хурдадхалга болон хубилган шэнэдхэлгые бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ дэмжэһэн тус ажахын гэшүүд һүүлэй гурбан жэлэй туршада эршэмтэйгээр ажаллажа, үйлэдбэриингээ үрэ дүнгүүдые урдахи табан жэлэй энэ үеынхиһээ хараагүй дээшэлүүлжэ шадаа.

Агрофирмын правлениин түрүүлэгшэ В. Р. Рабдановай тоосоото элидхэлһээ үндэһэлэн харахада, догойнхид үнгэрэгшэ жэлдэшье район, округ дотороо эгээл эрхим үрэ дүнгүүдые түйлаһан байха юм. Ажахы үнгэрһэн жэлдэ бүхыдөө 6 милион 471 мянган түхэригэй хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилөө. Харин 1988 ондо «Россия» агрофирмэ 4 миллион 838 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаһан байгаа. Ажахын ашаг олзонь 5 миллион, сэбэр олзонь 2 миллион 946 мянган түхэригтэ хүргэгдөө. Ашаг үрэ үгэсэнь 83,9 процент болоһон байна. Догойн һаалишад, үхэршэд үнгэрһэн жэлдэ район доторoo эгээл ехэ һү гүрэндэ худалдаба. Эхэ орондоо 1325 тонно эрхим шанартай һү эльгээгээ. Энэ амжалтада ажахын бүхы һаалишад хубитаяа оруулаа.

Догойн таряашадай амжалта түгэс ажалынь мүн лэ округ доторoo мэдээжэ болонхой. Нёдондо жэлдэ эндэхид таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 25,3 центнер орооһо таряа хуряажа, гүрэн түрэдөө дүн хамта 5 мянган тонныень тушааһан, мүн өөһэдтөө хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэ хааһан, адууһа малдаа эдюулхэ таряа талханай зүйл элбэгээр таһалжа үгэһэн байна. Механизаторнууд Д. Дугаров, А. Мункуев, жолоошод Г. Дагбаев, Т. Уржинов гэгшэд ажахынгаа баялигые арьбадхалсаха хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулалсаа.

Эндэхи хонишод, һаалишад мүн лэ таряашадһаа дутуугүйгөөр һайн үрэ дүн түйлажа, баһал нютаг нугаяа суурхуулдаг юм. Жэшээлхэдэ, ахалагша хонишод Д. Цыдыпова, Б. Соготоев, Ц. Баясхаланов, Д. Дашаринчинов, һаалишад Ц. Цыренжапова, Д. Цыренжапова, Л. Овечкина болон бусад мүрысөөнэй манлайда дабшанад. Ажахыда эдэ бүгэдын түйлагдаһанай ашаар гэшүүдэйнь хүлһэ салингынь хараа байса дээшэлнэ. 1989 ондо хүдэлмэришэн бүхэн 3017 түхэригэй салин хүлһэ абаһан байха юм.

Ажахын гэшүүд ашаг олзоёо дээшэлүүлхэдээ, хүн зонойнгоо байра байдал, үйлэдбэриин хүсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ агрофирмэдэ байрын 15 гэр ашаглалгада оруулагдаа. Тэрээнһээ гадуур байрын 17 гэр заһабарилагдаа. Үрөөнэйдэ байдаг һү һаалиин 3-дахи фермын байра байдалынь һэльбэн оньһожоруулагдана. Энэл һууринда автомашинын гараж ашаглалгада үгтөө һэн. Агрофирмын [illegible]

Совет орон дотор

ТБИЛИСИ. Түймэр унтаргааха тон шэнэ зүйл — полимин гэһэн порошок Грузиин мэргэжэлтэд бии болгонхой. Энэ зүйлые хэрэглэжэ, шахтануудтахи түймэр, дүрэжэ байһан нефтиин ба модоной дүлэ түргэн унтаргаажа болохо юм. Тэрээнһээ гадна хүдөө ажахын ургамалнуудые ургуулхадаа, тэрэниие элһэнтэй холёод, хэрэглэжэ болохо.

ТОМСК. Томско областиин Октябрьский һууринда Туганай барилгын материалнуудай заводой хүдэлмэришэдэй ба албa хаагшадай үхибүүдтэ искусствын һургуули нээгдээ юм. Һунгагшадай захилаар «Томскстройматериалы» нэгэдэл өөрынгөө мүнгэ зөөреэр тэрэниие баряа һэн. Хоёр дабхар байшан соо һурагшадай ба багшанарай зохёохы ёһоор хүдэлхэ бүхы эрхэ нүхэсэлнүүд байгуулагданхай. Хүгжэмэй ба балетнэ класснуудта хэшээлнүүд эхилээ.

СИМФЕРОПОЛЬ. Горгүйсэдкомой шиидхэбэреэр хотын хүн зон нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүдые абаба. Энэнь нэн түрүүн дайнай инвалидуудта ба үндэр наһатай хүнүүдтэ хабаатай. Нэгэ хүндэнь 70 түхэригһөө дээшэ бэшэ олзо доходой хүртэдэг һаань, иимэ хүнүүд ба тэдэнэй гэр бүлынхид квартирын түлөө, мүн коммунальна хангалгын түлөө түлбэриһөө сүлөөлэгдэнэ. Дүрбэн ба тэрээнһээ олон үхибүүдтэй, бага олзо доходтой айлнуудшье квартирын түлөө, мүн тэрэшэлэн һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануудта үхибүүдээ байлгаһанай түлөө түлбэриһөө баһал сүлөөлэгдэнэ. Түсэбһөө гадуур городой бюджедтэ оруулагдаһан мүнгэ зөөреэр эдэ хэмжээнүүд гол түлэб бэелүүлэгдэхэ юм. Хотын ажалша коллективүүд, нийтын эмхинүүд ба кооперативууд мүнгэ зөөриин зарим хубиие оруулха ёһотой.

БЕЛГОРОД. Асбестоцементнэ зүйлнүүдэй эндэхи комбинадай автопогрузчигай жолоошон В. Лавровой жара наһа хүрэхэдэ, һонин бэлэг хүлеэжэ байба. Ажалай ветеранда Хүндэлэлэй грамотатай хамта хоёр мянган түхэриг тэдхэмжэ үгтөө. Шэнэ жэлһээ эхилжэ, предприятиин коллектив пенсидэ гараһан хүдэлмэрилэгшэдтэ иимэ хүнгэлэлтэнүүдые тогтоогоо юм. Ажалай ветерануудта иимэ тэдхэмжэ үзүүлхэ гээшэ комбинадай ажалшадта хараалагдаһан хүнгэлэлтэнүүдэй нэгэнииинь болоно. Үхибүүнэй хойноһоо харууһалха талаар эхэнэрнүүдтэ үгтэдэг түлбэритэй амаралта гурбан жэл болотор һунаагдаа юм. Ажалшадайнгаа гэр байрын кооперативта ороходонь, түрүүшын түлбэриин горитойхон хубиие түлэхэ гэһэн шиидхэбэри комбинат абанхай.

(ТАСС).

Хойто зүгэй арадуудай ажабайдалһаа

…АРГАЛТАЙ ҺУУГЫТ ДАА

…уряад оро- …аар дайда- …һаа хойшо …нүүд) ажа- …түлэб ан, …ог, оро үс- …зон. Тии- …аа ой тай- …ууд дээрэ …ай. 20—30- …то-Байгалай …ридөө 30— …байһан юм. …үүдые мя- …өөр ханга- … Эвенкнүүд …ын ой тай- …атаниие аг- …жээдэг бэ- …

… хүлгөөтэй …анса хүндэ …ротонгуудые … гаргажа, … оруулһан …уратай га- …үсхэбэрил- … Эдэнэр га- … ургуулха, …хэ, барил- …олоо. Хэтэ …о эрхилжэ …э орхиһон … хабшанда …нашье эд- …лёо бшуу. …СР-эй Сов- …ойто зүгэй … бии бай- …тет бага … һуудалые … эдэбхитэй …э бэелүүл- …итедэй та- …ойшо хой- …ай ехэ ан- …на болижо, … газарнуу- …бтажа, бэ- … байха юм. …э эвенк- …ал һайжа- …бэшэ ажал …үүлэгдэнэ. …кнүүд ду- …гүй, хэхэ … Энэзнһээ …йха зура- …

Би һаяшаг Хойто-Байгалай районой Холодная һуурин хүрэбэб. Эндэ ехэнхидээ эвенкнүүд һуудаг юм. Һүүлэй жэлнүүд соо һууринай үйлсэнүүдтэ шэнэ гэрнүүд олоор ербын бодоһон байха юм. Үнгэрһэн жэл найман жэлэй һургуулиин шэнэ байшан ашаглалгада оруулагдаа бэлэй.

— Һүүлэй табан жэлэй туршада манай Холодная һууриндa 3 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдээ. Һууринаймнай бүхы үйлсэнүүд асфальтаар хушагдаа. Найман жэлэй һургуулиин барилгада 1 миллион 300 мянган түхэриг гаргашалагдаа юм. Эндэмнай соёлой байшан баригдахаар болоһоор үнинэй ааб даа. Байрын гэрнүүд дуталдажа, хэхэ юумэ яһала ехэ,— гэжэ Киндигирэй сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй арадай депутадаар һаяшаг һунгагдаһан А. Н. Алексеев хэлэнэ. Анатолий Николаевич Алексеев өөрөө оротон угсаатанай хүн болоно. Тиимэһээл һууринайнгаа ажалшадай байдал һуудал тухай һонирхолтойгоор хөөрэнэ.

Дүшөөд наһанай дунда зэргын хүдэр дорюун бэетэй энэ хүниие харахада, ангууша хүн гэжэ абаһаар лэ ойлгохоор.

— Би балшар бага наһанһаа агнуури хэдэг хүм. Мүнөөшье ойдо гаража агнадагби. Ажал ехэ. Сүлөө сагай гарахадань, ой ошодогби. Агнаха дуратай хүнүүд һууриндамнай олон. Теэд бүхы эвенкнүүдтэ агнаха зүбшэл үгтэнэгүй. Тиимэһээл гомдол бариха ушар олон гарана. Гарахашье зэргэтэй. Эвенк хүн агнуури хээгүй һаа, юугээр хоолойгоо тэжээхэ гээшэб? Нижнеангарскын коопзверопромхозой директор В. А. Барановтай энэ асуудалаар олон удаа шангаханаар лэ хөөрэлдэһэн хүм. Үнгэрһэн жэл Тыя, Холодная, Кичерэ голнуудай эрье дахан агнуури хэхэ зүбшэл эвенкнүүдтэ үгтөө. Энэ ехэ һайн хэрэг, — гэжэ А. Н. Алексеев сэдьхэлээ хүдэлгэн хэлэнэ.

Холодная һууринай ажалшад сагаан үнэгэ үсхэбэрилдэг, агнуури хэдэг, ангай арһаар хубсаһа хунар оёдог байха юм. Эдэнэр урдань 1500 оро үсхэбэрилдэг бэлэй. Хэнэйшьеб даа, дээдын зургаанай захиралтаар энэ оронууд үгы хэгдэһэн юм. Мүнөө орын фермэ дахинаа байгуулха ябуулга бэелүүлэгдэжэ байна. Хэдэхэн жэлэй үнгэрөөд байхада, орын һүрэг Холодная нютагта бэлшэжэ ябаха бээ гэһэн этигэл найдал минии досоо эжэлүүдгүй түрөөдхихэ юм.

— Манай һууринай хубсаһа оёдог цехтэ ошоё. Оротон басагадай оёһон малгай, гуталнуудые районоймнай ажалшад ехэ дуратайгаар худалдан абадаг юм. Бэрхээр оёдог залуу басагад тэндэмнай олон даа,— гэжэ А. Н. Алексеев дурадхаба.

Үдэрэй сайлалгын һүүлээр хубсаһа оёдог цех соо орожо ерэбэбди. Залуухан оротон басагад арһа эсхэжэ, малгай гутал оёжо һуунад. Толгойгоошье үргэжэ хөөрэлдэхөөр сүлөөгүйнүүд хэбэртэй. Эндэ цехэй начальник Наталья Константиновна Ремпельтэй танилсабабди. Дүшөөд наһаяа шахажа ябаһан энэ эхэнэр үшөөл залуугаараа Холодная һуурин ерэжэ, хубсаһа оёхо цех нээлсэһэн байна. Немец үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэ юм. Оротон басагадые ангай арһаар хубсаһа хунар оёхо хүнгэн бэшэ мэргэжэлдэ һургажа байнхай.

— Арбан дүрбэн жэлэй саанахана энэ хубсаһа хунар оёхо цех нээгээ һэмди. Жэлдээ дунда зэргээр 310—320 мянган түхэригэй хубсаһа хунар оёжо, районойнгоо ажалшадта худалданабди, дааборяа хододоо үлүүлнэбди. Басагадни гартаа дүйтэй, ажаллахадаа бэрхэнүүд юм даа,— гэжэ Н. К. Ремпель суг хүдэлдэг оротон басагадаа магтана.

Надежда Шангина-Алексеенко, Вика Ганюгина, Екатерина Платонова, Татьяна Жигун болон бусад басагад малгай, гутал, шала дээрэ дэлгээхэ дэбисхэр, дэгэл ангай арһаар оёходоо, шадамар бэрхэнүүд болошонхой. Жэшээлхэдэ, Вика Ганюгина һарадаа 2300 түхэригэй хубсаһа оёхо аад, үнэн дээрээ 2600—2700 түхэригэй хубсаһа оёжо, бэшэнэйнгээ магтаал һайшаалда хүртэнэ. Вика Ганюгина эхэнэрнүүдэй, эрэшүүлэй малгай, дэгэл, гутал оёходоо, бүхы ажалаа тэгшэ һайнаар хэдэг заншалтай. Тэрэнэй эсэгэнь, үбгээ эсэгэнь бэрхэ ангуушад байһан юм. Үндэр наһа наһалжа үрдингүй үбшэндэ нэрбэгдэжэ наһа бараа һэн. Вика мүнөө гэртээ гансаараа байдаг.

— Бараг һайн хүдэлнэб. Һарадаа 270—300 түхэриг олоноб. Энэмни эдеэ хоолдом, хубсаһа хунар абахадам, ядаралгүй хүрэдэг. Һайнаар ажаһуухын тула эрхим һайнаар хүдэлхэ шухала,— гэжэ Вика хэлэнэ. Екатерина Платонова, Надежда Алексеенко болон бусад басагад һарадаа мүн лэ 300—350 түхэриг олодог байха юм.

Хубсаһа оёдог залуу басагадтай танилсажа хөөрэлдэхэдэ, олон юумэ эли тодо болоодхино. Ажал хүдэлмэри Холодная һууриндa олохо гээшэ бэрхэтэй хэрэг. Ан үсхэбэрилдэг фермэдэ үлүү хүнүүдые абаха аргагүй байна ха юм. Эрэшүүл хубсаһа хунар оёхо шадалгүй. Энээн дээрэһээ сэрэгэй албанһаа бусаһан залуу хүбүүд ажал хүдэлмэри абаһаар олоногүй. Дүтын Кичерэ, Нижнеангарск ошохо ушартай болоно. Холодная һууринай хүн зон бултадаа тэгшэ һайнаар һууна гэжэ хэлэхын аргагүй. Агнуури хэдэг, хубсаһа хунар оёдог, ан үсхэбэрилдэг оротонгууд бараг һайн һуудаг юм байна. Байгша оной январь һараһаа хойшо эвенкнүүдтэ Тыя, Холодная, Кичерэ голнуудай эрье дахан агнаха зүбшэл үгтэбэ. Январь, февраль, март һаранууд соо Тыя голоор агнуури хэһэн залуу ангуушан Алексей Ганюгинтай уулзажа хөөрэлдэбэбди. Алексей үнгэрһэн жэл сэрэгэй албанһаа бусаһан байха юм. Эдир залуу, хүсэ тамир түгэлдэр.

— Ехэл оройтожо агнуури эхилээб. Гэбэшье 6 булга, 37 хэрмэ, 8 һолонго бараяб. Муу бэшэ хэрэг. Байгша оной зүн даажа абаһан участогтаа урса гэрнүүдые барихаб. Бэлэдхэл һайнаар хэхэб. Тиигэбэл 20—30 булга бариха арга боломжо бии,— гэжэ А. А. Ганюгин хэлэнэ. Холодная һууринай эвенкнүүдтэ 500 хэб загаһа бариха, загаһа олзоборилхо зүбшэл үгтэбэ. Эдэнэй байдал һуудалые һайжаруулха талаар һүүлэй сагта бага зэргэ ажал ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ захалба. Хойто зүгэй арадуудай эмхидхэлэй конференци Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэжэ, Буряадай АССР-эй Хойто зүгэй арадуудай ассоциаци эмхидхэгдэбэ. Москва хотодо Хойто зүгэй арадуудай Бүхэсоюзна съезд үнгэргэгдэжэ, Холодная һууринай ажалшан, бэрхэ ангуушан Ю. И. Черноев делегат боложо, тус съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаба. Энэ һайн хэрэг. Манай Хойто-Байгалай районой эвенкнүүдэй байдал һуудалые һайжаруулха хэрэгтэ нютагай Соведүүдэй арадай депутадууд үүргэ нүлөө үзүүлжэ, Холодная һууринай эвенкнүүдэй ажал хэрэг, ажабайдал саашадаа мүн лэ хубилха бээ гэһэн найдал минии досоо түрэнэ.

Б. ЖАМЬЯНОВ,
Северобайкальскын түмэр замай отделениин машинистын туһалагша.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: оёдолшод Екатерина Платонова (зүүн гарһаа), Вика Ганюгина, Татьяна Жигун гэгшэд ажал хэрэг тухайгаа зүбшэн хэлсэжэ байна; оёдолой цехэй начальник Н. К. Ремпель гэгшэ оёдолшон Н. Кондаковада заабари үгэнэ.

Авторай фотонууд.

Мүнөөдэр—Космонавтикын үдэр

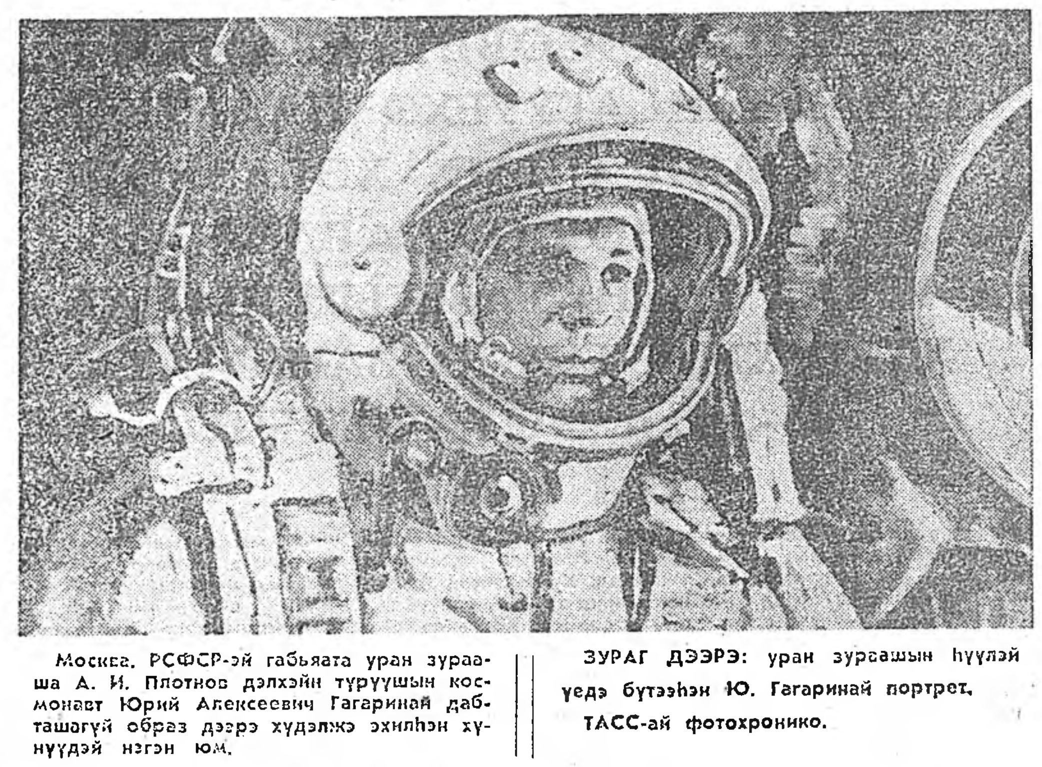

Москва. РСФСР-эй габьяата уран зураашан А. И. Плотнов дэлхэйн түрүүшын космонавт Юрий Алексеевич Гагаринай дабташагүй образ дээрэ хүдэлжэ эхилһэн хүнүүдэй нэгэн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зураашын һүүлэй үедэ бүтээһэн Ю. Гагаринай портрет.
ТАСС-ай фотохронико.

ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН ТАҺАРШАГҮЙ ХУБИ

1961 оной апрелиин 12-то совет эрхэтэн Ю. А. Гагаринай замбуулинай дайда соогуур ниидэлгэ юртэмсэ дэлхэйе шэнжэлхэ талаар хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үргэн ехэ харгы нээһэн, эрдэм, техникэ саашадань хүгжөөхэ аргэ олгоһон байгаа.

Замбуулинай дайдые шэнжэлгын үе сагай эхилһэнһээ хойшо Газарые тойрон дабшадаг хэдэн зуугаад хэмэл одод ниидхүүлэгдэһэн байха юм. Замбуулинай дайда шэнжэлэлгын дүтын ба холын хараа түсэбүүд тухай, нарата юртэмсын түбинүүд тухай, Наран тухай хэдэн зуугаад хэмэл ододой арга боломжонуудые нээһэн байгаа.

Мүнөө космонавтика замбуулинай дайда соогуур ниидэхэ, хэмэл ододой ниилэн нэгэдэхэ, удаан саг соо ниидэхэ талаар эрдэм ухаанай ба техническэ орёо нарин зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгохо байна.

Мүнөө космонавтика хүгжэлтэ дэбжэлтын таһаршагүй хубинь болоо, экономическа ашаг үрэтэй байхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Замбуулинай түхеэрэлгэнүүдэй үндэһэ һуури дээрэ сагай уларил шэнжэлхэ хэлхеэ холбоо тогтоохо, навигаци хэхэ, геодези хүгжөөхэ болон Газарай байгаалиин ноосэ баялигуудые шэнжэлхэ талаар ехэ ажал ябуулагдана. Оршон тойронхи байгаалиие шэнжэлхэ гээшэ ехэ удха шанартай юм.

Замбуулинай дайда хадаа шэнэ машинанууд, материалнууд, машина бүтээлгэдэ, барилга дээрэ, медицинэдэ, хүн зоной һуудал байдалда хэрэглэгдэдэг технологинууд мүн. Замбуулинай дайдада хэрэглэгдэдэг бүхы шэнэ, түрүү юумэн арадай ажахыда гол һуури эзэлдэг гээшэ.

Имагтал «Энерги» болон «Буран» гэхэ мэтэ ракетно-замбуулинай түхеэрэлгэнүүдые зохёолго арадай ажахын элдэб түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдые зохёон бүтээхэ арга олгоно. Саг үргэлжэ хүдэлдэг жолоодогдодог, замбуулинай станцинууд дээрэ полупроводниково материалнуудые, биологическа бодосуудые үйлэдбэрилхэ туршалгын-промышленна үйлэдбэриие байгуулха ажал ябуулагдана.

Замбуулинай дайда шэнжэлхэ гээшэ айхабтар үнэтэй сэнтэй юм. Замбуулинай техникын ашаг үрэеэ харюулха гээшэ хүшэр хүндэ хэрэг болоно. Замбуулинай дайдые шэнжэлгэдэ айхабтар ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана. Гаргашанудай мүнөөнэй хэмжээндэ байгаа һаань, замбуулинай оньһон техникэ ашаяа 1995 ондо сүм харюулха байна. Элдэб оронуудай эрдэмтэд замбуулинай шэнжэлгэнүүдэй үрэ дүнгүүдые хэрэглэдэг. Уласхоорондын олохон экипаж замбуулинай совет онгосонууд дээрэ хүдэлһэн байгаа, саашадаашье хүдэлхэ хүсэлэнтэй юм.

(ТАСС).

ТОО, БАРИМТАНУУД

** Дэлхэй дээрэ хүнэй замбуулинай дайда соогуур түрүүшынхеэ ниидэһэнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1962 оной апрелиин 9-нэй Указаар Космонавтикын үдэр тогтоогдоо һэн. Энэ үдэр жэл бүхэндэ апрелиин 12-то һайндэрлэгдэдэг. Уласхоорондын авиационно федерациин шиидхэбэреэр энэ үдэр Авиациин ба космонавтикын бүхэдэлхэйн үдэр гэжэ тэмдэглэгдэдэг.

** Газарые тойрон дабшадаг түрүүшын хэмэл одон 1957 оной октябриин 4-дэ Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдээ һэн. Тэрэ 92 үдэрэй туршада Газарые 1400 дахин тойрон ниидэһэн байгаа.

** Гурбан жэлэй хугасаа соо «Мир» станци дээрэ 5 мянга шахуу элдэб шэнжэлгэнүүд хэгдэбэ. Тиихэдэ дүн хамта 9 тонно шэгнүүртэй түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд туршагдаа һэн.

** 1989 оной ноябриин 26-най замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар шэнжэлгэнүүдэй үндэһөөр 20 тонно шахуу шэгнүүртэй «Квант-2» гэжэ тусхай шэглэлтэй модуль Газар шадарай замбуулинай дайдада гаргагдаа һэн. Декабриин 6-да модуль «Мир» гэжэ жолоодогдодог комплекстой холбогдобо.

Элүүр энхын булан

…НЭ АРГЫН ШЭДИИЕ ХЭРЭГЛЭЕЛ

(Нюдэ муутайшуулай анхаралда)

…жэлэй зүн рес… газетэнүүдтэ хүр… …одо нюдэ аргалха …түб нээгдэбэ …хэлэй толилогдо… …нюдэй хараа муутай …тоодо бишье, …бэлэйбди. …хэлэхэдэ, би …хойшо харалган …Алтан дэлхэйе хүр… …хараха гээшэ ямар …ба гэжэ һайн …урда тээ, ар… …анха түрүү… …байшан ерэжэ, …үзүүлхэдэм, …минус 8 шэл …һэн. Саашадаа …һүрөхэ, ажаллаха …муудаһаар, нэгэ …18 болоно, нү… …болиһон …нюдэ ар… …мэргэжэлтэд …габьяата врач Ека… …Никифоро… …эрдэмэй кан… …больни… …таһагые даагша …Бояно… …докторнууд …энэрхы …нюды… …харасыем түхэл …талаар нилээд …Теэд һая бо… …нюдэндэ шэл… …туһалха арга… …гээшэ ааб даа. …онол арга …урданай ёһые …

…түмэр замай вок… …Лермонтовэй нэ… …гарашабаб. …комплексые энэ …тон бэлэн: зүүн …дабхар са… …оройдо үдэр …байһан то… …зураг нюдэн эрь… …юм. Нюдөө ар… …байха …дабхар пансиона… …үбшэнтэниие үзэ… …элирүүлхэ, опе… …таһалга болон …дабхар байшан …хоёр байшан… …дулаан кори… …

…орохо хүнүүд ре… …гүүрһаяа …хүлеэн һүү… …байтаршни: «17… …орожо хайр… …соносхоно. Тии… …диагностикын хэдэн …докторнууд… …гараһа… …ахалагша хирург Ольга Анатольевна Антипова нюдэнэй үбшэн тухай тодорхой тобшолол гаргана.

Эндэхи байра байдалынь эрхим, гостиницынхидал адли, хоёр-нэгээрээ байха таһалгануудтай. Номер бүхэн тус тустаа сан-узелтай — халуун, хүйтэн уһатай, душтай. Мүн тиихэдэ пансионадай дабхар бүхэндэ уужам залнууд бии. Тэндэ үнгэтэ телевизор хаража гү, али амаржа, зөөлэн һандай дээрэ һуухада, һүрхэй зохид. Дабхар бүхэндэ түхеэрэгдэһэн тусхай таһалгада дежурна врач, медсестра үбшэнтэниие үзэжэ, аргалжа байдаг. Нэгэдэхи дабхарта кафе бии. пансионат соо ариг сэбэр, аятай зохид, һаруул дулаан, шала дээрэ хаа хаанагүй хибэс дэбдеэтэй, хүнэй ябаха абяа шэмээн дуулданагүй.

Би операци хүүлэхэ болоо һэм. Урда тээнь зал соо оруулжа, шуһанай даралта үзөөд, стол дээрэ хэбтүүлжэ, үбшэнгүй байхын тулада, нюдэнэй улхархай руу, һаншаг хударт тарилга хээдхинэ. Тэрэ дороол үбшэн нюдэн мэдэрэлгүй болошохо юм. Хирург Л. В. Дука 20 минута соо намда операци хэбэ. Һүүлээрнь коляска түлхиһэн залуу хүбүүн столойм хажууда ерэжэ, намайе дүнгэн бодхоогоод, коляскадаа һуулгажа, байрадам абаашажа хэбтүүлээ һэн. Хоёр саг соо өөдөө хараад, хүдэлэнгүй хэбтэхэ заабаритай байгааб.

Хараа муутай нюдэтэй хүнүүдые эмшэлхэ шэнэ онол арга нээжэ, дэлхэй дүүрэн суурхаһан академик, Социалис Ажалай Герой, Гүрэнэй шангуудай лауреат, СССР-эй арадай депутат Святослав Николаевич Фёдоровой үүсхэлые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Николай Иванович Рыжков дэмжэжэ, СССР-эй дэбисхэр дээрэ һалбари хоорондын эрдэм-техникын «Нюдэнэй микрохирургиин» арбан хоёр комплекс бариха гэһэн тогтоол 1986 ондо гаргаһан юм. С. Н. Фёдоров өөрөө ябуулга хэжэ, Финляндиин «Полар» гэжэ фирмэтэй тус комплекснуудые бариха хэлсээ баталһан байгаа. Тиин 1987 ондо нюдэ аргалха түбүүд Москва, Ленинград, Чебоксара, Краснодар хотонуудта, 1988 ондо Калуга, Хабаровск, Свердловск, Волгоград хотонуудта, 1989 ондо Эрхүү, Новосибирск, Оренбург, Тамбов хотонуудта байгуулагдаа юм.

Манай Эрхүүгэй нюдэ аргалгын микрохирургиин түб 1989 оной августын 8-да баяр жабхаланта оршон байдалда нээгдэһэн түүхэтэй. Комплекс нээлгэдэ Святослав Николаевич Фёдоров өөрөө ерээ. Олон гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа байгуулха манай эмхи зургаан эмнэлгын түбые оньһон түхеэрэлгээр хангажа шадаа. Тиин бэшэ бэшэ комплекснуудтал адли манай Эрхүүгэй нюдэ эмшэлхэ түбтэ оньһон түхеэрэлгэнүүд США-һаа, Баруун Германиһаа, Англиһаа, Японһоо асарагдаа.

— Нюдэ аргалха манай энэ түб хадаа Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Буряадай болон Яхадай АССР-нүүдэй үбшэнтэниие хангаха ёһотой юм, — гэжэ нюдэнэй микрохирургиин Эрхүүгэй комплексын директор медицинын эрдэмэй кандидат, доцент В. З. Пьянков хөөрэнэ.— Манай филиалда гушаад хирургнууд, тэрэ тоодо медицинын эрдэмэй табан кандидат, жараад медсестра, бүхы дээрээ хоёр зуун гушан хүн ажаллана. Бидэ микрохирургнуудые Россин томо томо хотонуудһаа урижа асараабди. Олонхидынь нютагаймнай бэрхэ бэрхэ мэргэжэлтэд ааб даа. Комплексэнай хүдэлжэ эхилһээр хахад жэл болобо. Нюдэ муутайшуулые аргалха хэрэгнай нилээд урагшатай ябажа байна гэжэ һанагдана.

— Манай комплекс 11 һара соо баригдажа, ашаглалгада үгтөө һэн,— гэжэ комплексын эмнэлгын талаар директорэй орлогшо микрохирург Б. К. Городецкий хөөрэнэ.—Манай түбтэ нюдэнэй даралтые хэмдэнь оруулжа, гэрэлтэй болгохо, үүлэтэй нюдые харадаг болгохо, холо харахагүй һараг нюдые хурса хараатай болгохо операцинууд хэгдэдэг. Үнгэрһэн жэлэй июлиин 18-да эгээл түрүүшын операци хэгдээ һэн. Тэрээнһээ хойшо хахад жэлэй туршада 7 мянган шахуу операци хээд байнабди. Үдэртөө 200—250 хүнэй нюдэ үзэжэ, амбулаторно аргаар эмшэлнэбди. Харин 100—150 хүндэ операци хэгдэнэ. Манай пансионадта нэгэн доро 215 хүн байрлажа, нюдөө аргалуулдаг. Буряадай республикаһаа аргалуулхаяа ерэдэг нюдэ муутай хүнүүд үдэрһөө үдэртэ олоншорно. Бүхы орон дотороо ехээр суурхаһан Фёдоровой онол аргаар, хилын саанахи гүрэнүүдһээ асарагдаһан шэнэ түхэлэй оньһон техникын ашаар үбшэнтэдэ операци хэнэбди! Бүри һаяар лазерай элшээр операци хэдэг болохобди,— гэжэ тэрэ хөөрөө һэн.

Микрохирургнууд тус тустаа өөрын онсо мэргэжэлтэй. Жэшээнь, А. В. Баранова хилар нюдэ заһана, хирургнууд М. А. Шантурова, С. М. Доставалов үүлэтэй нюдэндэ гэрэл оруулна, түрүү хирург, ахалагша ординатор С. В. Сташкевич, микрохирургнууд Л. Н. Федотченко, В. И. Муратова, Э. В. Старуков болон бусад холо харадаггүй (близорукость) хүнүүдые хурса нюдэтэй болгохо операцинуудые хэнэ. Нюдэнэй даралтые (глаукомые) уран нарин зэбсэгээр болюулха микрохирургнууд нюдэ аргалха түбтэ олон. Операци хэһэн хирургнууд пансионадта байрлаһан үбшэнтэдөө ээлжээ ээлжээгээр үзэжэ, ямар байдалтай байнаб гэжэ шалгадаг, эм дуһааха, тарилга хэхэ даабари медсестрануудта үгэдэг байна.

Алтан дэлхэйе һайнаар харадаг болоһондоо, хүн бүхэн урматай, хүн бүхэн баяртай.

Операци хүүлһэнэйнгээ һүүлээр доктор болон медсестрануудай харууһан доро уужам, һаруул, ариг сэбэр ордон-пансионадта зургаа хоноод, Буряад нютагаа бусажа ерээб. Хорёод жэлдэ туяа мэдэрхэһээ бэшэ юумэ харахагүй минус 20 нюдэмни операциин һүүлээр һайн харадаг боложо хубилаа.

Алтан нара намда бэлэглэжэ, аша туһаяа үзүүлһэн эди шэдитэ, уран бэлигтэ микрохирургнууд Л. В. Дукада, О. А. Антиповада, мүн нюдэ эмшэлэлгын Эрхүүгэй түбэй бүхы мэргэжэлтэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэб.

Гунга ЧИМИТОВ,
СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн.

РЕДАКЦИҺАА. Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай, Буряадай болон Яхадай АССР-нүүдэй нюдэ муутайшуулые эмшэлхэ микрохирургиин Эрхүүгэй түб ажаллажа эхилһээр оройдоо хахад жэл болобошье, айхабтар олон хүндэ аша туһаяа үзүүлээд байна. Тэндэ ошожо, нюдэеэ аргалуулха гэһэн хүнүүд өөһэд өөһэдынгөө ябадаг нюдэнэй врачта хандажа, тусхай талон абажа, тэмдэглэл хүүлээд, удаадахи адресаар ябуулжа болохо юм: **664017, Эрхүү, Лермонтовэй нэрэмжэтэ үйлсэ, 337.**

Московско область. Дэлхэй дээрэһээ эгээл түрүүшынхиеэ ниидхүүлэгдэһэн хэмэл одон, жолоодогдодог «Восток» корабльнууд, «Салют» гэжэ орбитальна станцинуудые болон бусадшье космическа аппарадуудые бүтээһэн «Энергия» гэжэ нэгэдэлдэ совет журналистнууд һаяхан айлшалжа, эндэхи инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан, тэдэнэй саашанхи зорилгонуудтай танилсаһан байна.

Зураг дээрэ: двигательнэ установкануудые хабсаргадаг цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАСС · АПН ХИЛЫН СААНАҺАА

ОНСО ЯАРАЛТАЙ СЪЕЗД

УЛААН-БААТАР. Монголой Арадай-революционно партиин түүхэдэ түрүүлэн онсо яаралтай съезд апрелиин 10-да Правительствын байшан соо нээгдэбэ. МНРП-гэй 94 мянган гэшүүдые түлөөлһэн, олон кандидатурын үндэһэ һуури дээрэ түрүү шынхеэ һунгагдаһан 926 делегат тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Тэдэнэр МНРП-гэй эхилһэн хубилгалгын ба партиие шэнэдхэлгын хэрэгүүдые гүнзэгырүүлхэ зорилгонуудые хараалха, МНРП-гэй Платформо болон Уставые баталан абаха, партиин Түбэй хүтэлбэрилхы органуудые һунгаха байна.

МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Гомбожавын Очирбат «Партиие хубилгалгын ба шэнэдхэлгын хэрэгые гүнзэгырүүлхэ ойрын ерээдүйн зорилгонууд тухай» элидхэл хээ.

Монголой коммунистнуудай онсо яаралтай съезд гурбан үдэр соо үргэлжэлхэ юм.

УЛАСХООРОНДЫН КОНФЕРЕНЦИ

ЛОНДОН. Кокаин болон наркотигуудые хэрэглэлгые хорооохо талаар уласхоорондын конференци Лондондо болоно байна. Дэлхэйн 110 гаран ороной, уласхоорондын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадана.

Энэ жэлэй хуралдаанай онсо шэнжэ шанарынь юуб гэхэдэ, наркотическа зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ, хэрэглэлгэдэ хабаатай асуудалнууд иимэ үндэр дээдэ хэмжээндэ түрүүшынхеэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяр, хэдэн гүрэнүүд болон правительствануудай хүтэлбэрилэгшэд, министрнүүд, тусхай түлөөлэгшэд ООН-ой тусхай шэглэлтэй зургаануудай болон Европын экономическа бүлгэмэй, экономическа харилсаанай ба хүгжэлтын эмхиин, национальна полициин албануудай ба интерполой, правительственнабэшэ уласхоорондын ба бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрэнэй бүридэлдэ хабаадана. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо А. П. Бирюкова совет делегациие толгойлно.

ОРШОН ТОЙРОНХИ БАЙГААЛИИЕ ХАМГААЛХА

ЖЕНЕВЭ. Һүүлэй хэдэн арбаад жэлдэ оршон тойронхи байгаалиин эрид муудажа байһан ушар бүхы хүн түрэлтэнэй һанааень зобооно гэжэ Элүүрые хамгаалгын бүхэдэлхэйн эмхи (ВОЗ) Элүүр энхын бүхэдэлхэйн үдэрые һайндэрлэлгэдэ зорюулжа уридшалан һануулга хэһэн байгаа.

Асари ехэ хото городуудта ажаһуудаг хүн зоной һуудал байдалда хангалтагүйгоор нүлөөлэлгэ, дулаан оронуудта ой модо отолололго, бүхы дэлхэй дээрэхи сагай уларилай дулааралга хүн түрэлтэндэ аюул тохёолдуулхадаа, уршаг тойбо татахадаа болохо юм. Гэхэтэй хамта дэлхэй дээрэ хүн зон түргоор үдэжэ байна. Һүүлэй 50 жэлэй хугасаа соо дэлхэй дээрэхи хүн зоной тоо 3 миллиардһаа 5 миллиард хүрэтэрөо ургаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүн түрэлтэнэй ажахын ажал ябуулга байгаалида хангалтагүй муу үүргэ нүлөө үзүүлнэ. Пестицидүүдые, химическэ эдэбхитэй бодосуудые бодомжогүйгөөр хэрэглэлгэ газарай хүрьһые хорлоно, агаарай озоной дабхаряае һандаргана.

КАНАДЫН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ОТТАВА. Канадын Коммунис партиин ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ пленум Торонто хотодо болобо. Байгша оной октябриин 5—8-да зарлагдахаар хараалагдаһан партиин XXVIII съездэдэ бэлэдхэл хадаа пленумэй зүблэхэ зүйлэй гол асуудал мүн.

«Коммунис парти ба шэнэ арбан жэл» гэһэн гаршагтай тогтоолые пленум баталан абаба. Бодото дээрээ энэнь эмхиие шэнэдхэлгын программа болоно. Бүхы дэлхэйн социализмдал адли, Канадын социализм түүхынгээ шиидхэхы эрид эрьелтэдэ ябана гэжэ тогтоол соо хэлэгдэнэ. Социально-экономическа байгуулалта суртал һургаалнууд болон уласхоорондын хүдэлөөн болохо социализм гүнзэгы ехэ хубилалтануудые үүдхэнэ. Демократиие үргэдхэжэ, олон ондоо һанал бодолые нэбтэрүүлжэ, нацинуудай өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлолготой, дэлхэйн шэнэ ёһо гуримуудтай политическэ засаг захиргаание ажалшадта олгохо гээшэ эдэ хубилалтануудай гол зорилго болоно гэжэ пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН ДАЙНДА СОВЕТ АРАДАЙ ТУЙЛАҺАН АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫН 45 ЖЭЛЭЙ ОЙДО, ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН «БУРЯАД ҮНЭН» ГАЗЕТЫН ШАНДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ ЗАНШАЛТА 41-дэхи ЭСТАФЕТЫН ДҮРИМ

Эстафетэ дамжуулгатай хунгэн атлетикын урилдаан 1990 оной майн 2-то үнгэргэгдэхэ юм. Хабаадагшадай парад үглөөнэй 10 час 30 минутада Советскэ талмай дээрэ эхилхэ. 11 часта «Бурятгеология» үйлэдбэриин нэгэдэлэй байшан дэргэдэ старт үгтэхэ. Мурысөөн 14 булэгтэ үнгэргэгдэхэ. Эдэ булэг болгоной старт үгтэхэ байһаниинь судейскэ коллегиин суглаан дээрэ тодорхойлогдохо юм.

1-дэхи булэг — найман жэлэй һургуулинууд — 10 басагад;

2-дохи булэг — найман жэлэй һургуулинууд — 10 хубүүд; 3-дахи булэг — тусхай һургуулинууд — 10 басагад;

4-дэхи булэг — тусхай һургуулинууд — 10 хубүүд;

5-дахи булэг — дунда һургуулинууд — 11 басагад;

6-дахи булэг — дунда һургуулинууд — 11 хубүүд;

7-дохи булэг — техническэ мэргэжэлэй училищинууд — 11 басагад;

8-дахи булэг — техническэ мэргэжэлэй училищинууд — 11 хубүүд;

9-дэхи булэг — техникумууд — 11 басагад;

10-дахи булэг — техникумууд — 11 хубүүд;

11-дэхи булэг — предприятинууд ба эмхи зургаануудай физкультурын эхин коллективүүд — 11 эхэнэрнүүд;

12-дохи булэг — предприятинууд ба эмхи зургаануудай физкультурын эхин коллективүүд — 11 эрэшүүл;

13-дахи булэг — дээдэ һургуулинууд — 11 басагад (дээдэ һургуули бүхэнһөө 3 командаһаа үсөөн бэшэ);

14-дэхи булэг — дээдэ һургуулинууд — 11 хубүүд (дээдэ һургуули бүхэнһөө 3 командаһаа үсөөн бэшэ).

Техникумууд болон дээдэ һургуулинуудай булэгүүдтэ имагтал үдэрэй отделенинүүдэй, факультедүүдэй һурагшад, студентнүүд хабаадаха.

1—4-дэхи БУЛЭГҮҮДТЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ЭСТАФЕТЫН ШАТАНУУД

I шата — 295 метр — «Бурятгеология» үйлэдбэриин нэгэдэлэй байшанһаа хажуугаар старт абажа, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр үнгэрөөд, «Прогресс» кинотеатрай дэргэһээ зүүн тээшээ годиржо, Илалтын гудамжадахи үндэр гостиница хүрэтэр.

II шата — 265 метр — Илалтын гудамжадахи үндэр гостиницын байшанһаа республиканскэ хүүгэдэй библиотекын байшан хүрэтэр.

III шата — 270 метр — республиканскэ хүүгэдэй библиотекын байшанһаа Илалтын гудамжаар «Хибэс» магазин хүрэтэр.

IV шата — 265 метр — «Хибэс» магазинһаа Илалтын гудамжаар Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын байшан хүрэтэр.

V шата — 310 метр — Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын байшанһаа Илалтын гудамжаар үнгэрөөд, Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсэ хүрэжэ, баруун тээшээ годироод, «Знание» магазин хүрэтэр.

VI шата — 305 метр — «Знание» магазинһаа Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсөөр «Электротовары» магазин хүрэтэр.

VII шата — 310 метр — «Электротовары» магазинһаа Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсөөр үнгэрөөд, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ хүрэхэдөө, баруун тээшэ годиржо, «Байгал» журналай редакци хүрэтэр.

VIII шата — 290 метр — «Байгал» журналай редакциһаа Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр дээшээ гаража, Байгаалиин музей хүрэтэр.

IX шата — 230 метр — Байгаалиин музейһээ «Прогресс» кинотеатр хүрэтэр.

X шата — 190 метр — «Прогресс» кинотеатрһаа «Бурятгеология» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй байшан хүрэтэр — Финиш.

5—14-дэхи БУЛЭГҮҮДТЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ЭСТАФЕТЫН ШАТАНУУД

I. шата — 530 метр — «Бурятгеология» үйлэдбэриин нэгэдэлэй байшанһаа старт абажа, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэдэ хүрэжэ, зүүн тээшээ годироод, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр КПСС-эй обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшан хүрэхэдөө, хойшоо годиржо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй байшангуудай хажуугаар гаража, Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ үйлсэдэ хүрэжэ, баруун тээшээ годиржо, ВЛКСМ-эй обкомой байшанһаа урагшаа эрьежэ, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр «Бурятгеология» үйлэдбэриин нэгэдэлэй байшан хүрэтэр.

II шата — 295 метр — «Бурятгеология» үйлэдбэриин нэгэдэлэй байшангай хажууһаа старт абажа, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр үнгэрөөд, «Прогресс» кинотеатрай дэргэһээ зүүн тээшээ годиржо, Илалтын гудамжадахи үндэр гостиница хүрэтэр.

III шата — 265 метр — Илалтын гудамжадахи үндэр гостиницын байшанһаа республиканскэ хүүгэдэй библиотекэ хүрэтэр.

IV шата — 270 метр — республиканскэ хүүгэдэй библиотекын байшанһаа Илалтын гудамжаар «Хибэс» магазин хүрэтэр.

V шата — 260 метр — «Хибэс» магазинһаа Илалтын гудамжаар Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын байшан хүрэтэр.

VI шата — 310 метр — Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын байшанһаа Илалтын гудамжаар үнгэрөөд, Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсэ хүрэжэ, баруун тээшээ годироод, «Знание» магазин хүрэтэр.

VII шата — 305 метр — «Знание» магазинһаа Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсөөр «Электротовары» магазин хүрэтэр.

VIII шата — 310 метр — «Электротовары» магазинһаа Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсөөр үнгэрөөд, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ хүрэхэдөө, баруун тээшээ годиржо, «Байгал» журналай редакци хүрэтэр.

IX шата — 290 метр — «Байгал» журналай редакциһаа Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр дээшээ гаража, Байгаалиин музей хүрэтэр.

X шата — 230 метр — Байгаалиин музейһээ «Прогресс» кинотеатр хүрэтэр.

XI шата — 490 метр — «Прогресс» кинотеатрһаа Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэдэ хүреөд, зүүн тээшээ годиржо, КПСС-эй обкомой Политическэ гэгээрэлэй байшан хүрэхэдөө, хойшоо годиржо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй байшангуудай хажуугаар гаража, Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ үйлсэдэ хүреөд, баруун тээшээ годиржо, ВЛКСМ-эй обкомой байшанһаа урагшаа эрьежэ, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр «Бурятгеология» үйлэдбэриин нэгэдэлэй байшан хүрэтэр — **Финиш.**

Ажаглалта: Автотранспортна 1-дэхи предприятиин ажахын тоосоондо ороһонһоо уламжалан, эстафетын шатанууд хубилгагдаа

ШАГНАЛГА

Булэг бүхэндэ илалта туйлаһан команда дамжуулгын кубогоор, I шатын дипломоор, харин хабаадагшад I шатын дипломуудаар шагнагдаха. Шангай һууринуудые эзэлһэн командануудай, тэдэнэй гэшүүд тус тус шатын дипломуудаар шагнагдаха. Илалта туйлаһан командануудай тренернүүд, эстафетэдэ эдэбхитэйгээр хабаадагшад грамотануудта хүртэхэ юм. 5, 6, 7—14-дэхи булэгүүдэй хубүүд, басагад түрүүшын шатада эгээл һайн саг харуулбал, Физкультура ба спортын талаар Буряадай АССР-эй Гүрэнэй комитедэй тусхай шангуудта хүртэхэ байна.

1988 оной эстафетэдэ илалта туйлаһан командануудай түлөөлэгшэд дамжуулгынгаа кубогуудые судейскэ коллегиин суглаанда асарха ёһотой. Мурысоо нээлгын парад дээрэ команда бүхэн эмхиин нэрыень бэшэһэн транспарант (50Х15 сантиметр хэмжээнтэй, 100 сантиметр эшэтэй) абажа ябаха. Нээлгын парадта ерээгүй командануудые эстафетэдэ хабаадуулагдахагүй. Тогтоогдоһон түхэл шэнжэтэй мэдүүлгэнүүдэ судейскэ коллегиин суглаанда асарха. **Энэ суглаан 1990 оной апрелиин 26-да Хэблэлэй байшангай конференцзал соо (Каландаришвилиин нэрэмжэтэ үйлсэ, 23) үнгэргэгдэхэ. 1—6-дахи булэгүүд — 16 часта, бусад булэгүүдэй түлөөлэгшэдэй суглаан 17 часта эхилхэ.**

Эмхидхэлэй комитет.

АГУУ ИЛАЛТЫН 45 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ДИВИЗИИН АЛДАР СОЛЫЕ ШЭРЭЭГШЭ

«Хүндэтэ, Филипп Иванович, хүндэ хүшэр дайнай жэлнүүдтэ бидэниие анда нүхэд, аха дүүнэр болгоһон гвардейскэ 83-дахи дивизи хорото дайнай гал дүлэн соогуур, мүндэрөөр адхарһан туулган һомонуудай дундуур баатаршалгын зам гаталжа, Эхэ оронсо хамгаалаа. Манай дивизиин алдар солые шэрээлсэһэн олон мянган хүнүүдэй нэгэн Тамнай гэшэт.

Энэ миниин олон жэлэй ажал манай дивизиин амидышье, үхэһэншье хүнүүдэй, тэрэ тоодо Танайшье габьяа солодо зорюулагдана. Шиниингээ, үхибүүдэйшни, ашанарайшни, гушанарайшни хэтэ мүнхын дурасхаалда энэ номоо бэлэглэнэб. Солдат ёһо заншалаар тааланаб шамайгаа.

Л. С. КАРТАШЕВ».

Хүнэй сэдьхэл доһолгомо нимэ бэшэгтэй СССР-эй Оборонын министерствын хэблэлээр гаргагдаһан «Москва шадарһаа Кенигсберг хүрэтэр» гэһэн ном 1980 онһоо хойшо Захааминай районой типографиин хэблэгшэ Любовь Филипповна Братеньковагай гэрэйнь архивта наринаар хадагалагдажа байдаг юм.

Олон жэлнүүд Зэдын голой урасхал мэтэ үнгэршоо. Нютагайнгаа алдарта сэрэгшэ Филипп Иванович Филипповтэй уулзажа, һониниень дуулахаяа өөрынь бариһан үмсынь гэртэ ороходош ондоо хүнһөө юугээршье илгардаггүй, номгон даруу зантай, олон зугаагүй, хүндэмүүшэ аад, түбшэн хүн һуудаг бэлэй. Тэрээнтэй элдэб юумэ хөөрэлдэжэ болохо һэн. Эхэ орон, сугтаа дайлалдажа ябаһан нүхэд, түрэл хизаарайнгаа байгаали тухай замхангүй хөөрэхэ дуратай агша һэн. Харин дайнай үедэ өөрынгөө харуулһан баатаршалга тухай хөөрэхыень дайраад абахадаш: «Бусадтайл адли дайлалдааб» гэжэ гурбан үгөөр лэ харюусаад һалгажархиха. Харин тэрэ сүг фронтдо ябаһан Захааминайнгаа хэдэн нүхэд, дивизиингээ баатаршалгата зам тухай ехэ юумэ хөөрэдэг байгаа. Энэ дивизи тухай, Филиппов болон тэрэнэй нүхэд тухай олон уншагшадай һонорто бэшэхэ гэһэн зорилготой ябаһан миниин аза талаан болоходо, Л. С. Карташевай бэшэһэн, мүнөө олдохоёо болишоһон ном хүрэжэ ерэһэн юм.

Манай Буряад оронһоо 1941 оной декабрь соо дайшалхы замда захалһан Л. С. Карташев забайкалецуудһаа бүридхэгдэһэн 97-дохи стрелково дивизиин бүридэлдэ ябалсаһан байгаа. Энэ дайнай гэршэ болоһон хүнэй бэшэһэн эдэ мүрнүүд Москва шадарһаа эхилжэ, Кенигсберг хүрэтэр 1144 үдэрэй туршада дайшалхы 1280 километр зам ябгалан гаталһан манай нютагай хүбүүдэй баатаршалга харуулна. Тэдэ үдэрнүүдэй, тэрэ замай туршада забайкалецууд бусад соединенинүүдтэй хамта фашистнуудһаа Эхэ оронойнгоо 15 городуудые, 1265 һуурин тосхонуудые сүлөөлөө. Энэ ехэ замда Филипп Иванович нютагайнгаа эрэлхэг хүбүүд: Хориин — Н. С. Афанасьевтай, Улаан-Үдын — Г. М. Карлушинтай, И. Я. Сафоновтой, Бэшүүрэй колхозник П. В. Переваловтай, Хориин тракторист Н. П. Дашиевтай, Захааминай хүдэлмэришэд Т. А. Баландинтай, Н. Г. Москвитинтай болон бусад олон нүхэдтэеэ хамта, эм мүрөө түшэлсэн, эбтэйгээр ябаа юм. 1944 оной июль һарада тэдэнэр нютагайнгаа хүбүүн Н. С. Афанасьевта Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргын олгогдоһон тухай газетэдэ уншаа бэлэй. Дивизидэнь түрүүшын Герой тодорһон байгаа бшуу.

— Тиихэдэ бидэ дивизидээ ёһотойл һайндэр хээ бэлэйбди. Ушарынь хадаа, манай Хориин хүбүүн түрэл дивизиеэ эгээ түрүүлэн алдаршуулаа ха юм. Н. С. Афанасьев манай снайпер байһан юм. Журам һайтай, найдамтай нүхэр хадаа манай омогорхол, жэшээ болодог һэн. Олон залуу снайпернуудые орёо хүндэ мэргэжэлдэ тэсэмгэйгээр һургаа. Нэгэтэ намдашье хандажа снайпер болохыемни дурадхаһан юм. Теэд бинь тэрэ үедэ дивизиингээ моридые тахалха тушаалтай болоод байгааб. Юуб гэхэдэ, дайнай эхилхын урда тээ түрэл Тори нютагайнгаа колхоздо түмэршэ дарханаар хүдэлжэ байһан хүнби. Городогто (мүнөө Закаменск) нүүжэ ерээд, һаял түбхинэжэ байтарни дайн захалшоо һэн. «Моридые тахалха гээшэ снайперһаа дутуугүй харюусалгатай хэрэг» гэжэ командирнай тиихэдэ сухалдаа бэлэй.

Манай дивизиин оролсоод ябаһан Баруун фронтһоо Советскэ Информбюро 1942 оной ноябриин 12-то иимэ мэдээсэл соносхоо һэн: «Н-скэ соединениин снайпернууд нэгэ һарын туршада 1947 фашистнуудые үгы хээ. Снайпер Дроздов — 155, Афанасьев — 119, Везбердев — 106 гитлеровецүүдые хороогоо». Энэ мэдээсэлэй һүүлээр нэгэ һараһаа үлүүхэн сагай үнгэрөөд байхада Монголой Арадай Республикын толгойлогшо манай дивизидэ ерэжэ, Н. С. Афанасьевта, С. Г. Везбердевтэ «Алтан гадаһан» орденуудые барюулһан юм гэжэ Филипп Иванович хөөрөө һэн.

Байгалай зүүн талада ажаһуугшадһаа бүридхэгдэһэн энэ дивизиин дайшалхы намтар алдар солотой юм. 1941 оной декабрь соо бүридхэгдэһэн 97-дохи дивизиие полковник А. А. Щенников толгойлжо, удангүй Москва шадар дайнда оруулһан байна. Советскэ Союзай маршал И. Х. Баграмян забайкалецууд тухай иигэжэ бэшэһэн байдаг: «16-дахи армиие командалжа захалхадаа, армиингаа бүридэлдэ ородог 97-дохи стрелково дивизитэй түрүүшынхеэ танилсаһан байгааб. Тэрэ Брянска шэглэлээр амжалтатайгаар дайлалдаһанайнгаа түлөө 1943 ондо 83-дахи дивизи «гвардейскэ» гэжэ нэрлэгдэһэн юм. Уданшьегүй энэ дивизиин габьяагай ашаар манайшье арми 11-дэхи «гвардейскэ» гэжэ нэрлэгдэһэн байна. Би энэ гвардейскэ дивизидэ гвардейскэ Улаан туг барюулха золтой хүн байгааб. Дивизиин сэрэгшэд богони болзорой туршада районой түб Ульяновые, Хотынец станциие, Карачево городые фашистнуудһаа сүлөөлһэн юм.

1943 ондо нэгэдэхи, Прибалтийскэ фронтые командалагша болоод байхадаа тус дивизиин сэрэгшэдэй болон командирнуудай тон шадабаритайгаар, эрид шиидэнгеэр дайлалдажа ябаһыень үшөө дахин үзөө һэм. Белоруссиин ССР-эй Невелиин урда зүгөөр шанга хамгаалалта хэжэ байһан дайсанай хэрэм-бүхэлэлтые юлэ сохёод, Городок городые сүлөөлһэнэйнгөө түлөө тус дивизи Улаан Тугай орденоор шагнагдажа, Городокско гэжэ хүндэтэ нэрээр нэрлэгдэһэн юм».

Игэжэ Захааминай вольфрам-молибден малтан абагшадай ажаһуудаг Городок городһоо дайнда мордоһон Филипп Иванович аяар Белоруссида байһан адли нэрэтэй Городок городые сүлөөлэлсэһэн байна.

Гвардеец Ф. И. Филипповэй Балтиин далайн эрьедэ ефрейтор нэрэ зэргэтэйгээр дайгаа дүүргэжэ, энгэртээ Улаан Одоной орден, «Шэн зоригой түлөө», «Дайшалхы габьяагай түлөө», «Германиие илаһанай түлөө», «Кенигсбергые абаһанай түлөө» медальнуудые яларуулһан, Верховно Главнокомандалагшын баясхаланда хүртэһэн гэртээ бусаа бэлэй.

1945 оной намарһаа хойшо Зэдын комбинадта, ПТУ-дэ, Юнхэрэй руднигта, ГРП-дэ ажаллаа, Люба басаганһаа гадна Геннадий Владимир хоёр хүбүүдтэй болоо. Мүнөө ехэ хүбүүниинь автомашинын жолоошоноор, багань Холтоһоной руднигта механигаар хүдэлнэ. Любань һаяхан Закаменскын горсоведэй арадай депутадаар һунгагдаа, районой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй.

Үхибүүдэйнгээ бага байхада, Филипп Иванович 16/11дэхи гвардейскэ ветерануудай соведэй уряалаар Закаменскһаа сүг алба хэһэн Т. А. Баландин, Н. Г. Москвитин нүхэдтэеэ хамта фашистнуудһаа сүлөөлһэн Карачево городто ошожо, дайшалхы нүхэдтэеэ, наһа бараһан, дайнда алуулһан нүхэдэйнгөө гэр бүлэнүүдтэй уулзаа һэн. Тиихэдэ Советскэ Союзай маршал И. Х. Баграмян бүхы ветерануудтаа үнэмшэлгэ болгон «16/11-дэхи армиин ветеран» гэһэн тэмдэгүүдые барюулаад, хоёкомоо жэл бүри дайшалхы газарнуудтаа ерэжэ, уулзажа байхыень уряа һэн. Һүүлээрнь Филипп Иванович сүлөөлһэн городуудтаа таба дахин ошожо, нүхэдтэеэ уулзаад байтараа, 1981 ондо гэнтэ үбшэлөөд, наһа барашаһан юм. Тиихэдэнь армиин ветерануудай совет Филиппэйнгээ ганса басаган Любовь Филипповна Братеньковае Сережа хүбүүнтэйнь уриһан байна. 1983 ондо Карачево город Любын хүбүүнтэеэ ошоходонь буурал сагаан толгойтой болошоһон габьяа солотой сэрэгшэд ехээр баясажа, эсэгэ болон эхын дулаан сэдьхэлээр угтан абаад, Филиппын зээ — Сережые «дивизиин угтан» гэжэ нэрлэбэд. 1985 оной апрель соо Любовь Филипповна дахин Москвада болоһон уулзалгада ошожо, дайнай үедэ забайкалецуудта салют үгэһэн газараар ябаһан, эсэгынгээ дивизиин командир ябаһан Я. С. Воробьевой хүүр дээрэ сэсэгүүдые табиһан байна.

— Эсэгынгээ олон нүхэдтэй уулзажа, танилсааб, мүнөө бэшэгүүдые абалсажа байдагбди. Мүнөө Эрхүүгэй политехническэ институтда һуража байһан Сережынгаа һуралсалаа дүүргээд, хүдэлжэ захалхадань абынгаа, таабайнгаа дайшалхы замаар ябажа, Балтиин далай хүрэхэ зорилготойбди. Абын нүхэд уриһан бэшэгүүдыо эльгээжэл байна. Заримыень ун-

Спорт Спорт Спорт

Спорт

ҺҮҮЛЭЙ ЖЭЛНҮҮДТЭ манай республика дотор эдиршүүлэй дунда бокс хүгжөөхэ талаар яһала ехэ ажал ябуулагдажа байна. Энэ талаар элдэб янзын мүрысөөнүүд ехэ үүрэтэ дүүргэдэг юм. Тусхайлбал, Буряад оронной суута сэрэгшэдэй элитэ ехэ спортсменүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан мүрысоонүүд ходо ходо үнгэргэгдэжэ, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хото городуудай эдир боксернууд хабаададаг байна.

Манай нютагай хүбүүн — совет түрүүшын олимпийскэ чемпион Владимир Константинович Сафроновой дурасхаалда зорюулагдаһан мүрысөөн заншалта болонхой. ВЛКСМ-эй обком, Улаан-Үдын авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклуб тэрэниие үнгэргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдир боксернууд Б. Цымпилов В. Васильев хоёр тулалдажа байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

ЭДИР ЧЕМПИОН

Казань хотодо «Трудовые резервы» бүлгэмэй түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болобо. Манай республикын нэрэ солые аха дүүнэр Виталий, Саян Раднаевууд, Александр Кочелев, Татьяна Агафонова, Оюуна Лобсанова гэгшэд хамгаалһан байгаа. Тиихэдэ эдэнэр дүн хамта 29,5 очко абажа, командаараа табадахи һуури эзэлээ.

Бага наһатайшуулай дундаһаа Виталий Раднаев һайнаар наадажа, Россин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ Казаниин Воробьев, Феоктистов, Мягков, Ярославлиин Гаврилов, Краснодарай Щемелин гэгшэдые шүүгээ һаа, бусад 4 шатаршадтай тэнсэжэ, дүн хамта 9-һөө 7 очко абажа эрхимлээ бшуу. Басагадай дундаһаа Оюуна Лобсанова гурбан хүниие шүүжэ, дүрбэнтэйнь тэнсэжэ гарахадаа дүрбэдэхи һуури эзэлээ.

Нааданда эрхим дүн харуулһан Виталий Раднаев, Оюуна Лобсанова гэгшэд Россин Федерациин суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтажа, бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

Л. ГАРМАЕВА.

ДАХИНАА МҮНДЭЛЬЭН МУЗЕЙ

— Зургаан жэлэй саада тээ ехэ түймэр боложо, манайтнай музей байра, бүхы шахуу экспонадуудынь хосорон һалаа бэлэй. Тиихэдэ хизаар ороноо шэнжэлхэ энэ музей дахинаа һэргэн мүндэлхэшьегүй ха даа гэжэ зарим хүнүүд һанаһан байгаа ёһотой,— гэжэ музейн директор Иннокентий Яковлевич Трунев хэлээд, бодолгото болонгёор, гартаа бариһан саарһа руу харан:— Арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой туһаламжаар музей байратай боложо, мүн тэдэнэй табиһан мүнгөөр элдэб зүйлэй экспонадуудые шадал зэргээрээ худалдан абажа эхилээ һэмди.

Аюулта түймэрэй сарагдан үнгэрһэнэй удаа эрид табан жэл шахуу сагай үнгэрөөд байхада, Хориин районой хизаар ороноо шэнжэлхэ музей дахинаа мүндэлэн, хүдэлжэ захалба. Тэрэниие һэргээн бодхоохо хэрэгтэ музейн директор, ажалай ветеран, коммунист И. Я. Труневой оруулһан габьяа ехэ даа. Имагтал тэрэнэй хүсөөр олон тоото экспонадууд суглуулагдаа. Эндэ зариманиинь Хэжэнгэ, Яруунын районуудай хүдөө нютагуудһаа асарагдаа. Зарим юумэнүүдыень Улаан-Үдэ хотоһоошье анханай түрэл нютагтаа бусажа ерээ. Эндэ дүн хамтадаа мянга гаран элдэб зүйлэй экспонат табигданхай.

Музей соо табигдаһан экспонадуудай дунда Хориин аймагай түүхэ хөөрэһэн тусхай томо самбар абаһаар харагдана. Мүн эндэнь нютагай байгаалиин баялиг — ашагта малтамалнуудай түхэлнүүд тусхай таг дээрэ табигданхай байна.

Нүгөө таһалга соонь ороходоо, буряад арадай түүхэ домог тухай дэлгэрэнгы мэдээсэл абажа боломоор. Эндэ һонирхол татамаар зүйлнүүд олон.

Агуухэ Октябриин хубисхалай урда тээхи түүхын материалнуудые уншахадаа, 1805 ондо Хориин степной конторын дэргэдэ Анаагай буряад училищиин эмхидхэгдэн нээгдэһэн тухай мэдэжэ абахат. Һуралсалай энэл эмхиһээ Хориин нэгэдэхи дунда һургуулиин түүхэ эхиеэ абанхай бшуу.

Эндэ табигдаһан һонирхолтой зүйлнүүдэйнь тоодо бөөгэй үмдөөд онгоо оруулжа, хэрэгээ бүтээдэг хубсаһан, арбан юһэдэхи зуун жэлэй эхиндэ Петровско заводто хэгдэһэн зэр зэмсэгүүд болон бусад ороно.

Мүн эндэ Анаагай дасанай байшангай макет уран гоёор хэгдэжэ табигданхай. Энэ дасан 1808 ондо баригдаһан юм гээд эндэ табяатай баримтата саарһанууд гэршэлнэ.

Хориин аймаг хадаа манай республикын үнинэй районуудай нэгэн юм. Аяар 1923 оной намар Хүл һууринда таряашанай болон улаан армейцүүдэй депутадуудай нэгэдэхи съезд боложо, Хориин районие тусгаарлан байгуулаа юм. Тэрэ съездын хүдэлмэридэ М. Н. Ербанов хабаадалсажа, уласхоорондын асуудалаар дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байгаа.

Съезд хадаа аймагай гүйсэдхэхы комитедые һунгаһан байха юм. Большевик Кузьма Семенович Плешков-Базаров тэрэнэй түрүүлэгшээр нэгэн дуугаар һунгагдаа.

Хори нютагай эрэлхэг зоригтой хүбүүд, басагад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда ямар ехэ габьяатайгаар шалгараа гээшэб! Эндэһээ Советскэ Союзай гурбан Герой гаранхай. Тэдэнэрнай Дарма Жанаев, Константин Владимирович Оцимик, Никифор Самсонович Афанасьев гэгшэд болоно. Эдэнэй дайшалхы намтарые тусгаар альбом хөөрэжэ үгэнэ.

Дайнай үеын бэшэгүүд, үнэмшэлгэ, гэршэлгэнүүд, орден, медальнууд, Халхын-Голой байлдаанай газарһаа асарагдаһан үхэр буугай һомоной түгдэрхэй, буугай жада гэхэ мэтын юумэнүүд һонирхолтой.

Афганистанда болоһон дайн сэрэгтэ Хори нютагһаа хорёод шахуу хүн хабаадалсаа юм. Тэдэнэй дундаһаа Хориин нэгэдэхи дунда һургуули магтаалтайгаар дүүргэһэн Баатар Санжиев хадаа хамта ябаһан нүхэдэйнгөө ами наһа хамгаалан, баатарай үхэлөөр унаа юм. Эндэ тэрэнэй албанда ябахадаа үмдэһэн хубсаһан, малгай, фото-зурагууд табигданхай.

Районой ажахынуудай үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ зорюулагдаһан тусгаар стенд эмхидхэгдэнхэй. Тэндэнь Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тогмитова, Ленинэй ба Ажалай Улаан Тугай ордено К. М. Танганов, Ажалай Алдар Солын гурбан шатын орденуудтай Г. М. Бимбаев болон бусадай дүрэ-зурагуудые харанабди.

Хотогор баян Хориин хоймор дайдаһаа бэлигтэй хүбүүд, басагад олоор урган гараа юм. Буряадай арадай поэдүүд Д. З. Жалсараев, Ц-Д. Дондокова, эрдэмэй докторнууд Ц. Ц. Цыдыпов, Ц. Б. Цыдендамбаев болон бусадай нэрэнүүд эндэ мүн хэлэгдэнхэй.

Музейн нүгөөдэ таһалга соо Буряадай уран зураашадай элдэб олон бүтээлнүүд табигданхай. Тэдэнь саг үргэлжэ шэнэлэгдэжэ, һэлгэгдэжэ байдаг.

Музейн газаа тусгаар хушалтатай сарай доро буряад, ород арадуудай гэртэхи, газаадахи хүдэлмэриеэ хэхэдээ хэрэглэдэг элдэб зэр зэмсэгүүд табигданхай.

Һэргэн мүндэлһэн музейдэ үдэр бүхэндэ ерэһэн хүнүүд олон тоото экспонадуудыень хаража, сэдьхэлээ ханаан баясадагынь юутэшье бэшэ.

И. БАДМАЕВА,

Хори һуурин.

ТОБШОХОНООР...

БОКС. Буряадай багшанарай институдай студент, ЛВРЗ-гэй спортклубай гэшүүн, спортын мастер Александр Кривоносов СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, эдэ үдэрнүүдтэ Финляндиин ниислэл — Хельсинки хотодо үнгэргэгдэжэ байһан уласхоорондын заншалта мүрысөөндэ хабаадана.

БАРИЛДААН. «БАМ-ай хибэс» гэжэ бүхэсоюзна заншалта мүрысөөн Байгал-Амарай түмэр замай ниислэл гэжэ тоологдодог Тындэ хотодо һаяхан дүүрэбэ. Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар заншалта наймадахи мүрысөөндэ хэдэн союзна республиканууудай, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй 300 шахуу барилдаашад хабаадаһан байгаа. 30 хүбүүд манай республикын нэрэ хүндые хамгаалба.

5 хүбүүнай, тусхайлбал, Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Арсалан Дашинимаев, Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгшэ Жамса Янжимаев, МВД-гэй түймэр саралгын албанай хүдэлмэрилэгшэ Владимир Ванкеев, «Трудовые резервы» бүлгэмэй тренер Эрдэм Дондоков, буряадай багшанарай институдай студент Жамса Дашиев гэгшэд түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараһан байгаа. В. Ванкеев, Ж. Дашиев гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ илалта туйлаа. Бусадынь мүнгэн медальнуудаар шагнагдаһан байха юм. Мүрысөөнэй дүримэй ёһоор, Жамса Дашиев, Эрдэм Дондоков гэгшэд СССР-эй спортын мастерай нормативуудые дүүргэбэ.

«Динамо» бүлгэмэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын харуулай албанай хүдэлмэрилэгшэ, спортын мастер Андрей Матюнов Итали ошохо зорилготойгоор Гомель хотодо һорилго бэлэдхэл хэжэ байна. «Динамын» түбэй соведэй суглуулагдамал команда Италиин барилдаашадтай һуралсал һорилго хэхэһээ гадна, уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадаха юм.

Эдиршүүлэй дунда классическа барилдаагаар «Сибиряк» гэжэ спортклубай шанда хүртэхын түлөө бүхэроссин мүрысөөн Ангарск хотодо болобо. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй городуудай 200 гаран эдир хүбүүд энэ мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа. Улаан-Үдын хүүгэдэй спортын 7-дохи һургуулиин һурагшад манай республикын нэрэ хүндые хамгаалба. Гүрэльбын дунда һургуулиин һурагша Серёжа Серин 35 килограммай шэгнүүртэ барилдахадаа, илажа гараа. Улаан-Үдын гол мүрэнэй училищиин һурагша Бадма Кондратьев 48 килограммай шэгнүүртэ мүнгэн медаляар шагнагдаба. Гүрэльбын дунда һургуулиһаа Баяр Цыденов, 49-дэхи һургуулиин һурагшад Андрей Хохряков, Андрей Петухов гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

НАШ АДРЕС: 670000, УЛАН-УДЭ ул. Каландаришвили, 23.

Телефоны редакции: редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52. секретариат—2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды—2-60-91, 2-56-23; промышленности и строительства—2-61-35, агропромышленный—2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта—2-69-58; культуры и школ—2-60-21, 2-57-63; информации—2-34-05; переводов—2-54-93; писем и селькоров—2-67-81; корректорская—2-33-61; выпускающие—2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-99, г. Закаменск—31-61, п. Кырен—91-9-79. п. Агинское—3-40-69. Директор издательства—2-37-32, бухгалтерия—2-33-77, вахта—2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год. Объем 2 п. л. Индекс подписки газеты 50901.

Газета отпечатана республиканской типографией Госкомиздата Бурятской АССР. Директор 2-40-45

Н-04428. Заказ № 85.